

NOVI GLAS

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRAUŽITVJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Julijan Čavdek

Krčenje rajonskih svetov: zgroziti se moramo!

Vprašanje rajonskih svetov se je začelo leta 2009. Sedanja vlada jih je ukinila z zakonom št. 191 (finančni zakon za leto 2010). Na podlagi 17. člena zakonskega odloka 267/2000 jih lahko ohranijo le občine z več kot 250.000 prebivalci.

Po vstopu v veljavo omenjenih določil smo dolgo čakali, kaj bo naredila naša Dežela, ki ima za to zakonodajno avtonomijo. Na koncu smo dočakali deželnini zakon št. 1/2011, po katerem lahko ohranijo rajonske svete tudi pokrajinska glavna mesta. Tako je občina Trst ohranila vse rajonske svete, drugače pa je za Gorico, ki je doživel pravo ledeno prho, saj ne bo mogla imeti več kot štiri rajonske svete.

Sedanja goriška občinska uprava se je dolgo obotavljala, kaj in kako ukrepati. Na Deželu ni naslovila nobenega resnega protesta. Časa za spremembo števila rajonskih svetov je bilo, saj rok zapade 31. decembra 2011. Postopek namreč predvideva spremembo občinskega statuta, kar je najprej delo občinske komisije, sledijo razprava in volitve v občinskem svetu. Prejšnji teden je iz odborništva goriškega podžupana prišel v javnost predlog, ki sedanje rajonske svete združuje na tak način, da se njihovo število od deset zmanjša na štiri. Predlog ni doživel podpore vseh predsednikov rajonskih svetov.

Do tu bi lahko rekli, da gre za postopek, ki spada v okvir javne upravne strukture, če ne bi takoj spoznali, začenši z deželnim zakonom št. 1/2011, popolno neučinkovite prisotnosti slovenske narodne skupnosti. Spregledan je bil namreč zaščitni zakon 38/2001, ki v 21. členu govori o zaščiti kulturnih in zgodovinskih značilnosti pri administrativni strukturi. Prav to določilo se naslanja na Evropsko konvencijo za zaščito narodnih manjšin, ki jo je sprejel Svet Evrope in jo je Italija ratificirala z državnim zakonom št. 302/1997. Ravn v 16. členu te konvencije se države članice Svetu Evropu zavzujejo, da ne bodo spremenili administrativnih meja v škodo narodne skupnosti.

Zato je predlog, ki ga je javnosti predstavil goriški podžupan Fabio Gentile, naravnost strašljiv. V njem so trije tradicionalno slovenski rajonski sveti, Pevma-Oslavje-Štmaver, Podgora in Štandrež, dejansko utopljeni v tri številčno največje enote. Gre za izbris iz upravne občinske strukture.

Vsem je namreč jasno, da to prizadene stopnjo prisotnosti slovenskih predstavnikov, raven uporabe slovenščine, ohranitev sedanjih krajevnih imen in še bi lahko naštevali. Zaradi tega ni nobenega dvoma, da je za celotno slovensko narodno skupnost v Gorici sedanjini predlog nove razdelitve rajonskih svetov nesprejemljiv. Vse bolj pa postaja jasno, da je tudi deželni zakon bil temu povod, ker je bil napisan brez upoštevanja omenjenih zaščitnih določil.

Kaj smo torej Slovenci dolžni narediti, da nas sedanj predlog krčenja rajonskih svetov ne spravi do tega, da izginemo kot subjekt, s katerim se je treba pogovarjati, ko gre za upravljanje območja, določanje urbanističnih načrtov, gospodarskih in industrijskih projektov in za okoljevarstveno politiko? Kaj moramo narediti, da ne bomo le kulturni rezervat?

Najprej se moramo nad sedanjim predlogom resno zgroziti zaradi posledic, ki jih bo imel za našo usodo. Ne bodo namreč dovolj tiskovna sporocila ali priložnostni obiski raznih javnih funkcionarjev. Kot Slovenci nimamo druge izbire, kot da gremo v prav "pravni boj" za ohranitev rajonskih svetov, ki so bili v vseh teh letih nezamenljivo sredstvo upravljanja z lastno zemeljo.

Slovenija v našem objemu

Foto IG

'S svojo državo smo postali razpoznavni po svetu'

S prejem Generalnega konzulata Republike Slovenije v Trstu je bil tudi letos na tržaški Pomorski postaji. Letošnja slovesnost, na kateri so se zbrali politični predstavniki slovenske manjšine in predstavniki družbenih organiziranosti naše narodne skupnosti, predstavniki mestnih in pokrajinskih javnih in vojaških oblasti, je bila zaradi jubilejne obletnice osamosvojitve matične domovine še kako pomembna.

Ta vidik je jasno prišel do izraza v nagovoru, ki ga je generalna konzulka Vlasta Valenčič Pelikan imela ob začetku slovesnosti. V njem se je med drugim zahvalila sponzorjem, ki so omogočili tako uspešno druženje. Predstavnica slovenskega zunanjega ministrstva v Trstu je poudarila, da je slovenska država "prerasla polnoletnost", sedaj od mlade republike pričakujemo zrelost. "Okrogla obletnica pa na vladno zahtevo določeno ocenitev in tudi usme-

ritve v prihodnost. Lastnosti Slovencev, kot so predanost, prizadevnost, usmerjenost k cilju in enotnost, so prispevale, da smo iz naroda postali nacija s svojo državo, jezikom in identitetom, ki je

Otroški pevski zbor Emil Komel (foto IG)

razpoznavna v svetu. V dvajsetih letih smo pristopili k EU, NATU in številnim mednarodnim organizacijam, pri tem pa spoštovali načela demokracije, odprtosti, sodelovanja, spoštanja človekovih pravic in tudi manjšin". Spomnila je, da Slovenija se ne nahaja le znotraj državnih meja, temveč živi v ljudeh, ki jo predstavlja. "Z oddaljenostjo in s specifičnimi okoliščinami pridobi pomen. Slovenci zunaj meja matične domovine so njen odsev in prepričana sem, da z vsakdanjimi gestami pripomorejo k vidnosti in promociji, ne da bi se tega zavedali", je poudarila. Generalna konzulka je zaželeta, da bi vsi dejavniki in osebki, ki so pripomogli, da je Slovenija postala samostojna in vidna država na svetovnem zemljevidu, nadalje-

vali dialog, izmenjavo stališč, da bi skupaj gradili projekte, od katerih bi uživali blaginjo vsemi. "Tudi za to so potrebni dobra ideja, pogum, inovativnost, prijateljstvo in zaupanje". Ta dialog naj se nadaljuje tudi na relaciji RS - Italija in dežela FJK: "To je zagotovo ključ za uspeh, pravzaprav je edini možni ključ, ki odpire številna vrata".

Sprejem Generalnega konzulata je bil letos narančen na promocijo slovenskih specifik, ki lahko nedvomno postanejo pomembna vizitka v turistični perspektivi. V tem vidiku je prav posebno vlogo imela predstavitev zamejskih kulturnih in enogastronomskih dejavnikov. S svojo izložbo sta bili namreč prisotni Tržaška knjigarna in turistična agencija Aurora Viaggi, krajevni kmetovalci pa so se predstavili s svojim oljem, vinom, medom in sirom.

Pred družabnostjo je bil kulturni program, ki so ga oblikovali novonastali zborček pri Glasbeni matrici pod vodstvom Nede Sancin, pevski sestav SCGV Emil Komel iz Gorice, ki ga vodi Damijana Čavdeka. Sklepna točka programa je bila zaupana plesalki Daši Grgić. Na kraju slovesnosti pa so bila razstavljena tudi dela nekaterih slovenskih umetnikov iz Italije, ki so člani društva za umetnost Kons.

IG

KROŽEK ZA DRUŽBENA VPRĀŠANJA VIRGIL ŠČEK
in STRANKA SLOVENSKA SKUPNOST

vkljudo vabita na

SVEČANOST OB 20-LETNICI OSAMOSVOJITVE REPUBLIKE SLOVENIJE

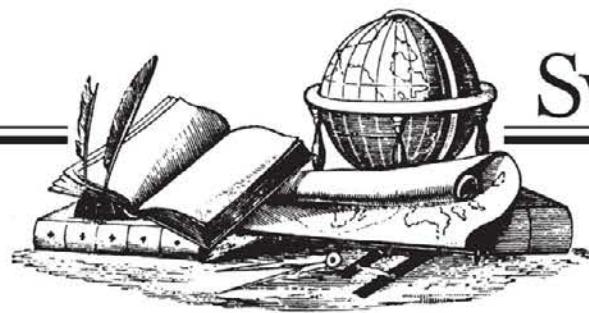
sodelovala bosta dr. Dimitrij Rupel
in časnikarka Rosvita Pesek

ponedeljek, 4. julija 2011, ob 20. uri
velika dvorana Narodnega doma v Trstu, ul. Filzi 14

Pogovor

Marij Mavrič
je spregovoril
o polstoletni
zgodovini
tržaške
založniške hiše
Mladika

Novi glas in Zadruga Goriška Mohorjeva ter SSO

Mladi so spoznali temelje časnikarskega poklica

Te dni je v prostorih našega uredništva potekal tečaj, s katerim smo pri Novem glasu v organizaciji naše Zadruge Goriška Mohorjeva in sodelovanjem Sveta slovenskih organizacij številnim mladim prikazali delovanje našega časnika in našloha časnikarsko delo. Namen tečaja ni bil, da bi iz mladih naredili časnikarje, ker za to nismo poklicani, tudi naša Državna časnikarska zbornica predvideva drugačne oblike vzgajanja novih časnikarjev, ampak, da jim neposredno predstavimo opravljanje našega poklica, predvsem pa, da jim razložimo, kako se ustvarja časnik. Na več srečanjih smo v mesecih maju in juniju številnim mladim prikazali poklic

časnikarja in tudi prikazali, kako časopis nastaja, jim v grobih obrisih tudi prikazali, kakšni so izviri pred današnjimi sredstvi obveščanja, saj nas vsepristni svetovni splet in še posebej "web 2" postavlja pred čisto nove oblike novinarskega dela. Poznavanje časnikarskega dela, novinarski izviri, ki so in študijem in je zato zelo težko najti ustrezone časovne termine, ko se tečaj priredi. Zanimanje za tečaj je bilo veliko, veseli pa bomo, če se nam bo dojavil tudi novi mladi, ki bi radi spoznali uredniško delo in kaj več izvedeli o časnikarskem poklicu, na naslov: gocca@noviglas.it in jih bomo lahko obvestili, ko bomo imeli jeseni še podobna srečanja. Tudi okrogl miza o temi sodelovanja naših ustanov in društev z našim tednikom, ki je bila v sredo zvečer v Devinu, je spadala v tečaj, namenjena pa je bila predvsem predstavnikom naših kulturnih ustanov, da se pobliže seznanijo z našim delom. O okrogli mizi bomo poročali v prihodnji številki.

Uredništvo

pred nami, so mlade nagovorili in razmišljamo, da bi priredili jeseni še nekaj takih srečanj z mladimi, čeprav se zavedamo, da so predvsem šoloobvezni dijaki in študentje na univerzi med tednom izjemno zaposleni s poukom

Slovenska skupnost - Gorica

Predsednik Enrico Gherghetta gost goriškega Pokrajinskega sveta SSK

V torek, 21. junija, je zasedal goriški pokrajinski svet stranke Slovenska skupnost. Zasedanje, ki ga je vodil pokrajinski predsednik Silvan Primosig, je imelo na dnevnem redu obravnavo pokrajinskih volitev, priprave na pokrajinski kongres SSK ter goriške občinske volitve.

V političnem poročilu je pokrajinski tajnik Julijan Čavdeček navedel pokrajinski kongres SSK ob koncu septembra oz. najkasneje v prvem tednu oktobra. Točen datum bo določen glede na potek primarnih volitev za določitev levosredinskega županskega kandidata. Pri tem je bilo podprtano, da morajo območne sekcije v tem obdobju sklicati

ske skupnosti ter o problemu širjenja pokopališča. Dario Bertinazzi iz Doberdoba je glede na dobro volilno sodelovanje obžaloval, da tega ni mogoče prenesti na upravno občinsko raven. Omenil je tudi problem šolskih prostorov v Romjanu. Primosig je opozoril na težave, ki ga doživlja vinska znakma in okoliš Collio zaradi vedno večjega vsiljevanja znamke Friulano. Pri tem je poudaril bistvene razlike, ki zadevajo briško znamko in njene razvojne možnosti v čezmejnem sodelovanju. Walter Bandelj je predsednika pozdravil tudi v imenu SSO in podčrtal dober potek spletnega mesečnika Posoška kronika. Obenem je spregovoril tudi o problematiki

no stanje. Goriška pokrajina mora postati zanimiva za naložbe. Zato je večje čezmejno sodelovanje zelo dobrodošlo, saj bi ga bilo lahko bistveno več. Pokrajina bo pozorna do gorske skupnosti in bo upoštevala potrebe prebivalstva in gospodarskih operatorjev. Veliko bo še treba delati, da bodo zagotovljena zadostna finančna sredstva. Glede znamke Collio je podprt zahteve briških vinarjev in napovedal podporo. Pokopališča postajajo problem, ker se njihove površine stalno večajo in skupno jih je že za ozemlje majhne občine. Resno se torej postavlja vprašanje možnosti upepeljevanja, ki terja načrtovanje pokrajinske strukture. Opozoril je tudi na vplive ra-

sekcijske kongrese ter določiti deležate, ki bodo imeli volilno pravico na pokrajinskem kongresu. V nadaljevanju se je zasedanja pokrajinskega sveta SSK udeležil pokrajinski predsednik Enrico Gherghetta. Bila je to priložnost za kratko obojestransko zahvalo za odličen volilni rezultat ter za imenovanje Mare Černic na podpredsedniško mesto. Nato je sledila bogata razprava, ki se je dotaknila več vprašanj politične in upravne narave.

Najprej je Števerjanska županja Franka Padovan spregovorila o cesti med Plešivom in Števerjam, o prihodnosti Briške gor-

azbesta, jezu na reki Soča, sporne lokacije nove radijske antene ter vodovoda. Carlo Mucci je pohvalil sedanje delo pokrajinske konzulte za Slovence, obenem pa predstavil srečanje vseh slovenskih vasi z imenom "Sele", ki naj bi potekalo v vasi Seltz-Selce pri Romjanu. Damijan Terpin je poročal o nedavnem srečanju Sveta za Slovence v zamejstvu, kjer je podprt večje sodelovanje pri evroprojektih, ki zadevajo čezmejno sodelovanje in pri tem vključevanje resorjev goriške pokrajine.

Predsednik Gherghetta je analiziral sedanje politično in družbe-

dijskih anten ter Bandlju obljubil pomoč. Glede upravnega sodelovanja na občinski ravni pa je izrazil upanje, da bo do tega le prišlo. Žal je ostala slovenska narodna skupnost politično vezana na stare kliješe in ni prišlo še do večjih sprememb. Zaman je bilo upanje, da bi se tudi pri Slovenskih oblikovala neke vrste slovenske Oljka. A bližnje goriške občinske volitve bodo nova priložnost za to in prav Slovenska skupnost lahko postreže z zares pogumnimi predlogi. Tudi pri tem pa bo odločila enotnost v levosredinskem taboru.

Ob političnem dogajanju

Severna liga - ujetnica lastnih protislovij

Že nekaj časa je v političnih razpravah o sedanjem političnem položaju v državi aktualno vprašanje, povezano z dejansko in potencialno politično vlogo Severne lige, to se pravi stranke, ki se je iz golega protestnega gibanja postopno razvila v politično stranko, ki sodeluje kot zaveznik z desnosredinskim Berlusconijevimi vladami že tretjo mandatno dobo in zaseda tri ministrstva (za reformo javne uprave, za federalistično ureditev in za notranje zadeve). S tem dolgoletnim sodelovanjem v vladi se je dejansko spriznala z osrednjimi državnimi institucijami in od blizu spoznala prednosti in šibkosti osrednjih državnih oblasti ter nekako spravila v ozadje svojo primarno zahtevo po samostojni Padaniji.

Na osnovi teh političnih kompromisov se je sicer dokopala do vzdvodov državne oblasti in posledično tudi do ustreznih sredstev za vzdrževanje svojih struktur in propagandnih dejavnosti, a je hkrati postopoma pri njenih pravotnih pravzapravnih popustil začetni idealni zagon. S svojevrstnimi zahtevami in pobudami za preureditev državne uprave in po drugih reformah in predvsem po uvedbi t. i. "federalizma" je politično pridobila, kar so do pred kratkim potrjevali izidi raznih volitev. Prav na račun te svoje programske usmeritve je njen vodstvo pričakovalo znaten porast konzenza tudi na nedavnih delnih upravnih volitvah. Nekritično je sprejelo napadenje način vodenja volilne kampanje zlasti v velikih mestih, kot so Milan, Turin, Bologna in Neapelj, in še v drugih številnih občinah in pokrajinalah. Volilni izidi pa jih niso prinesli pričakovanih sadov. Še bolj porazni so bili izidi za zavrnitko stranke Ljudstva svobode.

Voditelj Severne lige Bossi je po volitvah sicer javno očital Berlu-

sconiju, da je zaradi svoje zgrešenosti volilne kampanje oškodoval tudi Severno ligo. Po medijih je grozil, da bo pretrgal sodelovanje v vladi, če ne bo sprejela njegovih zahtev. Tako je na tradicionalnem letnem ljudskem zborovanju v kraju Pontida ob izviru Pada govoril o preveritvi sodelovanja v vladi. Dejansko postavljen je zahtev pa niso pri zbranih pravzapravnih naletete na navdušujoče soglasje kot v preteklih

va svobode po majskih upravnih volitvah prejela še drugo politično "zaušnico" na glasovanju o štirih ljudskih referendumih misleka 12. in 13. junija. Vodstvo Lige se ni sicer jasno izreklo o vprašanju referendumov, vendar je njen vodja Bossi zagovarjal vzdržanje. Izidi glasovanja pa so nato pokazali, da njeni volivci niso večinski sledili temu nasvetu, temveč so skupaj s številnimi pravzapravnimi pokazali, da se

vali za odpravo spornih zakonov. To potruje večinski volilna udeležba tako v Lombardiji (54%) kot v Venetu (57%), kjer sta ti dve stranki na vladi. Volilni izidi upravnih volitev in referendumov so pokazali, da se je znaten del volivcev iz krogov srednjih slojev zlasti na severu države oddalil od desnosredinskog pola, ki ga predstavlja Berlusconijeva stranka Ljudstva svobode in Bossijeva Severna liga. Ta sedaj plačuje predvsem zaradi svoje protislovne drže, ker namreč po eni strani sodeluje z nekdaj osovraženo "rimsko" vladu, po drugi strani pa se svojim tradicionalnim pravzapravnem na svojem zgodovinskem območju skuša predstavljati kot opozicijsko gibanje. Vodstvo Bossijeve stranke je sedaj pred tem, kako razrešiti to protislovje, ki oddaljuje tradicionalne volivce. Z vodenjem takšne dvolice politike Severna liga postaja politična ujetnica same sebe. Potem so tu prisotni še znaki boja med glavnimi strankinimi prvaki za Bossijovo politično nasledstvo. Pri tem mediji omenjajo zlasti stališče notranjega ministra Maronija, ki se zavzema za trdejše zadržanje do Berlusconijeve vlade, medtem ko voditelj Bossi želi sedanjo vlado ohraniti pri življenju do izteka njenega mandata 2013 in povezane ugodnosti od sodelovanja pri oblasti.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Trdi prijemi v bistvu zgrešeni

Že večkrat smo na tem mestu izrazili prepričanje, da so trdi prijemi vselej zgrešeni in posledično škodljivi. Zelo lep primer je podatek, ki ga je nedavno objavila Globalna komisija politik proti poživilom. Omenjena komisija je sestavljena iz uglednih osebnosti, pozorno spremlja problem uživanja droge in daje o njem svoje mnenje. Najnovejša izjava oziroma ugotovitev je osupljiva ter vsekakor pomemljiva, vendar ni povzročila več kot toliko odziva. V njej je rečeno, da je "vojna, ki proti drogi traja štirideset let, propadla in je izgubljena". V zadnjih desetih letih se je namreč število uživalcev droge v svetu povečalo za četrtnino in znaša sedaj okrog 250 milijonov, od tega se dve tretjini poslužuje marihuane. Komisija predлага opustitev trdega prijema v odnosu do uživanja drog, še več, predлага legaliziranje lažjih med njimi. Trdi prijem, ki ga je odločilno uvedel ameriški predsednik Robert Nixon in so mu bolj ali manj sledili tudi v drugih državah, ostro postavlja drogo izven zakona, jo uveljavlja kot kaznivo dejanje s posebnim poudarkom na preprodajalcih. Ravno takšen pristop je po mnenju komisije razlog za neverjetno količino škodljivih stranskih učinkov, med katerimi je prvi ta, da je dobil velikansko priložnost prav organizirani kriminal, ki oskrbuje porabnike. Komisija celo trdi, da je bilo zaradi kriminaliziranja droge žrtev in mrtvih več, kot bi jih bilo v normalnejših razmerah. Z drugimi besedami: tukajšnji dogodek po-

Janez Povše

POGOVOR Marij Maver

Na teh temeljih bodo lahko mlajše generacije nedvomno gradile naprej nekaj novega

Založba Mladika je pred nedavnim slavila petdesetletnico delovanja. O njeni zgodovini smo se pogovorili z odgovornim urednikom istoimenske revije, Marijem Maverjem, ki je delovanje založbe spremjal skorajda od samega začetka.

Kakšni so bili vzgibi, ki so pred 50 leti vodili skupino kulturnikov v ustanovitev založbe Mladika?

Začetki segajo v obdobje, ki je starejše od polstoletnega delovanja založbe same. V Sloveniji je bil tedaj še močan režimski pritisk in v zamejstvu je bil manevrski prostor demokratično-katoliškega tabora zelo ozek. Zaradi teh okoliščin so se pomembne kulturne osebnosti, kot Jože Peterlin, Vinko Beličič, Martin Jevnikar, g. Stanko Janežič, Maks Šah in Janez Prepeluh, začeli povezovati s sorodnimi krogi na Koroškem znotraj revije Vera in dom, ki je izhajala v Celovcu. Sodelovanje pa se je v času začelo krhati, ker so bila zanimanja slovenskih bralcev na Koroškem različna od zamejskih Slovencev v Italiji. Koroške potrebe so se izkazale za drugačne od naših: naši pisci, ki so izhajali iz povojnih Šol - Diodima Fabjan Bajc, Drago Štoka, Violica Fonda in drugi -, so v svojih prispevkih izražali stališča in bili sami izraz okoliščin, ki so bile za koroške bralce tuje. Naravno je tako bilo, da so se v Trstu leta 1956 odločili ustanoviti novo revijo, ki bi odgovarjala našim potrebam. Navezali smo zato stike z g. Kazimirjem Humarjem v Gorici, in Trstu sta svoj doprinos prispevala duhovnika g. Lojze Škrlj in že omenjeni g. Stanko Janežič, njim pa so stali ob strani Jože Peterlin, Martin Jevnikar in Vinko Beličič. To je bilo človeško ogrodje, okrog katerega je nastala revija Mladika, ki je redno začela izhajati leta 1957.

Ob reviji se je porodila potreba tudi po založniški dejavnosti, ki bi na drugačen način ovrednotila literarno dojaganje naših krovov. Takrat je bila zelo aktivna pesnica Bruna Marija Pertot, ki je svoje poezije objavljala v tržaškem revialnem tisku, zlasti v Mladiku. Jožetu Peterlinu se je kot uredniku revije porodila zamisel, da bi pesnične prispevke objavili v knjižni obliki. Prva knjiga založbe Mladika je bil tako pesniški prvenec Brune Marije Pertot z naslovom Moja pomlad, ki je izšel maja leta 1961. Tej knjigi so sledile še mnoge pesniške zbirke, na primer Gmajna Vinka Beličič in druge. V tem obdobju so knjige izhajale bolj poredkoma, ker sredstev na razpolago ni bilo veliko: prvenstveno skrb so namreč snovalci vlagali v izdajanje revije Mladika. Dejavnost založbe se je razmahnila zlasti po letu 1990.

O tem kasneje. Še z trenutek bi se zaustavili ob ključnih možeh tedanjega obdobja. Bi nam lahko pojasnil, kakšni so bili ideološki vzgibi, ki so tvorili njihovo kulturno zaledje in posledično založniško dejavnost revije in založbe Mladika?

Revija Mladika je spadala v t. i. demokratični tabor, ki je sicer na vrednotah krščanstva, demokracije in slovenstva. Takrat so bili spori v politiki zelo ostri: moči so merili na eni strani 'demokratični' Slovenci, na drugi pa 'režimski' Slovenci, ki so zagovarjali jugoslovansko politiko in marksizem. Zaradi pomanjkanja finančnega zaledja je naša demokratična stran temeljila zlasti na prostovoljnem delu posameznikov in podpori bralcev ter so-

mišljenikov, nasprotni tabor pa je finančno in gospodarsko podpiral jugoslovansko-slovenski režim. Tak odnos se je kratkomalo ohranil skorajdo do pred kratkim: razlike, ki so se takrat ustvarile, se še danes poznaajo. V demokraciji imata oba tabora deklarativen enake možnosti, dejansko pa ni tako.

Ali bi nam lahko našeli nekatere zunanjine in notranje mejnike, ki so zaznamovali založbo Mladika?

Omenili ste že prelomno leto 1990.

Leto prej je padel Berlinški zid, režimi v vzhodnem bloku so začeli razpadati. Pomladni val je zajel tudi našo matično domovino. Tako je založba Mladika lahko končno svobodno in enakopravno vkorakala v Slovenijo, kar je bilo do tedaj nepojmljivo. V času režima je moral posameznik presneto paziti, kakšne časopise in revije je nosil s seboj čez mejo... Če si imel pri sebi, denimo, Katoliški glas, Mladiku ali pa kakšno revijo

iz zdomstva, si resnično tvegal zaslivanja na meji. Ta pritisk se je še bolj poostreljal po t. i. Kocbekovi aferi; le-to je sprožil Boris Pahor s knjigo, ki jo je napisal v sodelovanju z Alojzom Rebulo. Takrat smo za izdajo brošure tudi znotraj našega tabora zbirali sredstva: vsi podporniki, ki so bili imensko navedeni v publikaciji, so bili na spisu nezaželenih oseb v Sloveniji. To gonjo sta temeljito opisala Pahor in Rebula v svojih dnevnikih: vsak izmed nas pa bi o teh pritiskih lahko marmaj povedal. Tudi sam sem na mejnem prehodu na Repentabru več ur čakal na zaslisanje ...

Kako pa se je odnos založbe Mladika do matične domovine spremenil po letu 1990?

Nova slovenska ustava je določila enakovredno upoštevanje vseh manjšinskih osebkov ne glede na njihove ideološke opredelitev. Končno smo začeli razpolagati z določeno vsoto prispevkov, ki so vse do danes postajali iz leta v leto bolj redni, enakopravni in pravični na podlagi porazdelitve Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. To je nedvomno olajšalo založniško in načrtovalno politiko založbe. Še pred zakonom št. 38 je tudi italijanska država preko dežele odmerjala določena sredstva vsem manjšinskim dejavnikom. Mladika je tako utrdila svojo vlogo in lahko začela računati na število stalnih sodelavcev, ki so omogočili redno delovanje revije in založbe.

Kako so se krščansko-demokratični temelji razvili v petdesetletnem delovanju založbe? Ali so po osamosvojitvi matične domovine dobili neko novo veljavjo?

Opredelitev za krščanske in demokratske vrednote je bila v nas veskozi prisotna. Bilo je nekaj povsem naravnega gojiti taka čustva; to ni bila neka gola ideološka izbira ali zastava, v senci katere zasedovati lastne cilje. Revija je bila laična, odprta kulturi. Založba je objavljala tudi avtorje,

ki so razmišljali drugače kot mi. Objavili smo pesniške zbirke Miroslava Košuti in roman Marka Sosiča - da omenim le nekatere primere. Držali smo se nekih splošnih kulturnih načel, nikakor ne ideološko-strankarskih. Ponavljamo, pobudniki in akterji založbe smo izhajali iz krščanskih in demokratičnih vrednot: to pa je bil le splošni okvir, v katerem je nato vsak oblikoval svojo osebno zgodbo.

Kakšen je torej odnos italijanskih bralcev do 'italijanskih' knjig Mladika?

Knjige, ki jih izdajamo v italijanščini, so namenjene ciljni publiki. Bolje rečeno: v italijanskem jeziku objavljamo to, kar nas zanima, da bi prišlo med italijanske bralce. Vsebina tovrstnih publikacij temelji zlasti na predstavitev slovenske kulture v Trstu in Italiji na sploh.

Kakšna pa je danes založniška politika Mladika?

Na podlagi bolj rednega dotoka prispevkov lahko smotrona načrtuje svojo založniško dejavnost. Založba izdaja tako tudi do 20 naslovov letno, sicer naš cilj ni kvantiteta. Izdajamo namreč knjige s točno dolochen vsebino, namreč tako, ki zadeva naš prostor.

Skušamo ovrednotiti predvsem naše zamejske avtorje: v preteklosti je Mladika izdala ničkoliko prvecev, od že omenjene pesniške zbirke Brune Marije Pertot do prvenca mladega pesnika Borisa Pangercia, ko je bil še študent. Prav tako smo izdali prvo pesniško zbirko Davida Bandla. Podobno je bilo s prozni deli Jasne Jurečič in Vilme Purič. Naklade pa so od knjige do knjige raz-

bistvu pretaka v eni knjigarni v Trstu (naj maticni trgovini na Frančiškovi ulici prištejemo še podružnico na Opčinah) in eni knjigarni v Gorici.

Postavlja pa se še vprašanje sodelovanja založb v zamejstvu. Vsaka založba ima svoj profil in svojo ciljno publiko. To je navsezadnje tudi prav, ker ima vsaka založba pri nas svoje idejne temelje, na katerih gradi svojo založniško politiko. Težko je zato, da bi založbe kar tako združevali, res pa je, da moramo zamejske založbe sodelovati tam, kjer je mogoče. Ravno Mladika je pred leti predlagala Založništvo tržaškega tiska in Novemu Matujuru sodelovanje na ljubljanskem knjižnem sejmu (GMD je izbrala sodelovanje s sestrskimi založbami iz Celovca in Celja).

Težko bi bili v vrvežu 300 slovenskih založb prepoznavni, ko bi nastopali posamezno: v skupnem paviljonu pa imamo svojo težo. Prav tako sodelujemo pri kulturnih dogodkih v Tržaški knjigarni.

Še zadnji dve vprašanji bolj osebnega značaja. Kaj pomeni Mariju Maverju založba Mladika?

Resnici na ljubo nisem bil pravljjen na tako vprašanje. Dejansko sem z založbo Mladika zrastel. Z revijo in založniško hišo sem začel sodelovati že kot dvajsetletni študent. Pod mentorstvom prof. Jožeta Peterlina mi je dejavnost Mladike zrasla pod kožo. V letih so se moje odgovornosti množile in se danes sem odgovorni urednik revije.

Naj zveni še tako patetično, kar bom rekel: brez založbe Mladika bi v meni nekaj zmanjkalo. Ne zamišjam si svojega življenja brez Mladike.

Sedaj pa obratno vprašanje: kaj pomeni Mariju Maver za založbo Mladika?

Na to vprašanje bi morali odgovoriti drugi. Skušal sem storiti to, kar je bilo v mojih močeh. Prepričan sem, da smo s sodelavci v vseh teh letih opravili dobro delo. Na teh temeljih bodo lahko mlajše generacije nedvomno gradile naprej nekaj novega.

Igor Gregori

GORICA Zahvalna maša msgr. Cvetka Žbogarja ob 65-letnici mašništva

"Pri sv. Ivanu sem bil krščen, tu sem stregel, tu se je razvil moj poklic"

V preteklem tednu se je več slovenskih duhovnikov z Goriškega spomnili okrog obletnice mašniškega posvečenja.

Na praznik sv. Janeza Krstnika, farnega zavetnika duhovnikev sv. Ivana, ki združuje slovenske vernine v Gorici, se je 24. junija pri večerni maši želel "skromno in preprosto zahvaliti Bogu za neprecenljivi dar mašništva" msgr. Cvetko Žbogar, ki opravlja duhovniški poklic v korist naše skupnosti že celih 65 let. Številni verniki, ki so napolnili cerkev kot ob večjih praznikih, župnijski upravitelj g. Marijan Markežič in dekan Karel Bolčina, ki sta somaševala, pa tudi mešani zbor Lojze Bratuž, ki je pod takirko dirigent Bogdana Kralja s srcem prepeval na koru, so se želeli s svojo navzočnostjo pokloniti duhovniku, ki z dragoceno molitvijo spremlja najpomembnejše življenjske trenutke članov naše skupnosti; cloveku, ki s svojo vedro, modro in svetniško prisotnostjo govori o tem, da clovek, ki išče Gospodovo obliče, postane studenec žive vode, ki jo ljudje kravovo potrebujejo.

V homiliji je msgr. Žbogar spre

Cerkev slavi s posebnim praznikom. "Vsak clovek je enkraten in neponovljiv, vsakemu je zaupana posebna naloga". Vsak kristjan bi moral kazati - kot Krstnik na Jezusa Kristusa, Odrešenika. Še danes je boleč Janezova tožba, saj Jezusa še vedno ne poznamo, ceprav je med nami. "Zapiramoci, ušesa in srce", tudi "med nam je premalo takih, ki bi pristno živel po evangeliju". Jezusa ne znamo videti v tistih, ki trpi na duši in telesu. Živa vera in dejava ljubezen sta najboljši sredstvi za izpričanje Božje ljubezni. Jubilant je ob misli na 65-letnico mašništva s psalmistom povedal, da z vsem srcem rad hvali Gospoda, nobene njegove dobrote ne bo pozabil, zato: "okusimo in spoz-

najmo, kako dober je Gospod!". Tuk pred koncem maše je še povedal, da je bil posvečen 28. junija 1946 v cerkvi Srca Jezusovega, da pa je želet obhajati spominsko mašo na praznik sv. Janeza Krstnika pri sv. Ivanu: "Tu sem bil krščen, tu sem služil kot strežnik, tu se je rodil in razvil moj poklic". G. Marijanu se je zahvalil "za dragoceno priložnost". Posebno zahvalo je izrazil stari strežniški skupini, ki je zrasla ob njem in se je za to slavje zbrala okrog njega pri oltarju. Vse je spodbudil k molitvi za nove duhovne poklice, svoje besede pa sklenil s sv. Avguštinom: "Tvojemu usmiljenju, Gospod, izročam svojo grešno preteklost, sedanost tvoji ljubezni, prihodnost previdnosti". G. Markežič, ki praznjuje 35-letnico mašništva, se je zahvalil vsem, ki so duhovno in materialno pravili praznovanje; to naj bo "zahvala in spodbuda za nadaljevanje molitve za zdravo pamet in mir". Kot se spodobi, se je svetoviansko slavje nadaljevalo za cerkvijo v bratski skupnosti in ob simboličnem kresu. / DD

Razmišljajte za počitniške dni

Trenirati je treba tudi duha!

Ce ne treniraš svojega telesa, mišice opešajo. Če ne treniraš svojega umata, zakrije. Če se ne družiš z nikom, si osamljen. Torej, če ne treniraš svojega duha, je rezultat podoben. Nekako tako poteka pogovor zadnjo uro v roku. In potem razglabljamo, kaj pomeni trenirati svojega duha. Vedno znova se zavedam (predvsem ker poučujem skupino mlajših otrok), da je to tema, ki bi jo pravzaprav morala predebatirati s starši. Kaj so "minimalni standardi", da lahko rečeš, da skrbiš za svoje duhovno življenje? Da je potrebno skrbeti za duhovno življenje, je vsem jasno. Ali pa bi nam vsaj moralo biti. Človek je zadovoljen, če uspe zadovoljstvo, če je potrebno na toliko različnih načinov razlagati eno in isto stvar, kajne? Ša-

lo na stran. Všeč mi je bila ideja o ravnovesju in sinergiji teh potreb. S prevelikim posvečanjem samo eni potrebi pozabiš na vse ostale in poruši ravnovesje. A tudi če pozabiš samo na eno, nisi več v ravnovesju. Všeč mi je tudi, ker duhovne potrebe niso opredeljene kot "samoosredisciščenje" v stilu, da si sam sebi zadosti, da je čisto dovolj, če si ti "duhovno napolnjen", tudi če vsi okrog tebe tripijo... Najvišji dosežek samorazvoja in samozpopolnjevanja je sposobnost, s katero učinkovitejše segamo navzven in pomagamo drugim. Prispevati. Živeti za nekaj, kar presega tvoj jaz. Ob tem mi je prišla na misel prijava, ki sem jo slišala v nekem intervjuju o aktualni slovenski politiki, in sicer, kakšna je razlika med politikom in državnikom. Politik deluje z misljijo na naslednje volitve, državnik deluje z misljijo na naslednjo generacijo. Mislim, da ne bi nikomur od nas škodilo, da bi razmišljali kot državniki. Zavest, da imaš nekaj, kar moreš in moraš predati naprej, naslednji generaciji, ti daje samozavest, da si pomemben, da si

potreben. Najlepše pri vsem tem je, da ima vsak, čisto vsak nekaj, kar lahko daje. Ena najlepših prililk v Svetem pismu je tista o gorčičnem zrnu. Drobčeno, drobceno zrnce, iz katerega zraste mogočno drevo. Otroci pa imajo radi zgodbjo o najmanjšem vijaku na ladji čezoceanki, ki dvomi o svoji koristnosti, ker je tako majhen. Odloči se, da bo popustil, ker je pač nepomemben. V trenutku, ko se odloči izpolnilo svojo namero, ga ustavijo drugi vijaki in ogromne plošče, ki se znajdejo v nevarnosti, da ne bodo mogle zadrževati vode in bo ogromna ladja potonila. Vedno bolj verjamem, da imajo naše misli, naše besede – sploh danes, ko imamo ogromno možnosti izražati svoje misli pred praktično celim svetom (čeprav virtualnim) – vedno večji vpliv. Želim si, da bi se tega bolj zavedali in to dejstvo uporabili za dobro – sebe in drugih. Kajti, "cesar je polno srce, to usta govore". S čim si torej polnimo srce? In treniramo svojega duha? Da bi bile te počitnice priložnosti tudi za razmišljjanje o tem...

Alenka Hvalica

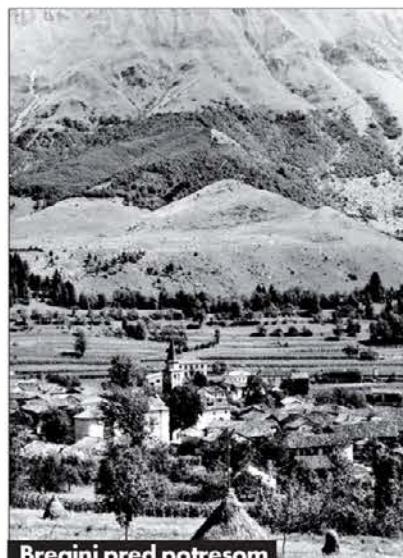
Štefan Tonkli 1908-1987

Vrednota vere in naroda (1)

Ob 80. obletnici duhovniškega posvečenja Štefana Tonklja Temu zapisu sta botrovala dva slučaja. Obiskal me je starejši gospod, ki domuje pod Šmarno goro pri Ljubljani, rojen je v Vipavski dolini in je obiskoval slovensko šolo v Gorici. Zanimajo ga upodobitve sv. Cirila in Metoda. V pogovoru mi je pripomnil: "V nadškofijskem arhivu v Gorici so mape naših pokojnih slovenskih duhovnikov zelo borne, to dokazuje, da je nekdo poskrbel za čistko"! Nisem rekel nič, ker vem, da je osebna mapa g. Jožeta Vošnjaka nekdanjega duhovnika iz Jamelj, pokopanega v Št. Janu v Rožu na Koroškem vsebovala en sam popisan list. Drugi slučaj pa je ta, da

sem čisto po naključju odkril oru-meneli zapis Štefana Tonklja, svojega predhodnika na Grahovem in v Jamljah. Ker je zapis zanimiv, bi ga rad posredoval našim bralcem.

Štefan Tonkli se je rodil v Bre-

Breginj pred potresom

ginju leta 1908. Osnovno šolo je obiskoval v Breginju in na Siciliji, kamor je morala družina bežati v času prve svetovne vojne. Na klasični gimnaziji v Ljubljani je maturiral 1927, vstopil v goriško bogoslovje in bil posvečen v duhovnika 30. maja 1931. Njegove življenske postopek so bile: kaplan v Tolminu, Breštovica-Jamlije, Grahovo ob Bači, Gorica; odšel je tudi v Argentin in se vrnil leta 1964, bil župnik v Mavhinjah, ob upokojitvi pa se je naselil v Zavodu Sv. Družine v Gorici, kjer je umrl star 79 let 8. avgusta 1987.

Med zamejskimi duhovniki je bil svojstven. Od leta 1939 do 1985 je izdal nameč 14 pesniških zbirk, in to zvezčine s pseudonimom Venčeslav Sejalec. Razen ene, je vse sam založil. Leta 1943 je izšla v Trstu prva njegova pesniška zbirka z naslovom Pesmi. Bežni oblaki 1928-1948 so izšli v Gorici l. 1948. Po vrnitvi iz Argentine je izšla zbirka Na križnih potih cest stojim. Leta 1976 je

zanjo prejel tržaško literarno nagrado Vstajenje. Sledile so še zbirke: Argentinski slovenski odmevi, Venec na grob materi in nato še osem zbirk. Zadnja njegova zbirka, Štirinajsta po vrsti, je izšla v Gorici leta 1985 z naslovom Soneti. Njegovo liriko so ocenjevali zelo različno. Nekateri so jo podcenjevali, drugi so v njej zaznali odraz trpljenja, ki ga je imel naš primorski človek v času fašizma, pa tudi v komunizmu, tretji so se spotikal, da je ubiral preveč realistične strune, ki so bile blizu Simona Gregorčiča. Očitali so mu celo, da ni šel po izpovedni poti, kot sta jo imela v tistem času Tone Vodnik ali Edvard Kocbek z ekspresionistično liriko. Kljub vsemu pa je plemenitost njegove pesniške izpovedi prav v njemu lastni umirjenosti, pa tudi razumljivosti, kar danes pri sodobni poeziji velikokrat pogrešamo. Njegov lirični notranji svet se je odražal tudi pri njegovem značaju. Prav zato je pričujoči zapis zanimiv.

Ambrož Kodelja

Doberdolski župljani na enotedenskem izletu na Sardiniji

Užitek ob umetniških in naravnih lepotah

Letos smo se doberdolski župljani odpravili na enotedenski izlet na tretji največji otok v Sredozemlju, na Sardinijo, čudovito italijansko deželo v Tirenskem morju. Odpravili smo iz Doberdoba, vozili smo se mimo Benetk, Bologene in Firenc in dospeli v Sieno, prvo etapo še na celini. Siena je staro obzidano srednjeveško mesto, ki se razprostira na treh hribčkih v osrčju toskanske planote na višini 322 metrov. Ima veliko umetniških in zgodovinskih zakladov, kot so cerkev S. Domenico, stolnica in Piazza del Campo. V Sieni poteka nameč Palio, konjeniška igra. Vsaka mestna četrt izbere jezdca, ki bo tekmoval na paliju. Stolnica je res veličastna v romansko-gotskem slogu. Fasada ima tri velike portale in je iz belega marmorja in ima tudi mozaike. V notranjosti je še lepša. Prižnica je vsa v reliefu z intarzijami. Najlepši del je gotovo knjižnica, v kateri so prečudovite freske in knjige verskega petja. Iz Siene smo pot nadaljevali po Maremni skozi Grosseto in prišli do Civitavecchie, rimskega pristanišča ob Tirenskem morju. Tam smo se vkrčali na trajekt, ki nas je v noči pripeljal v Olbio. Sardinija je svet

zase. Odpravili smo se na znano obalo Costa Smeralda, v letovičarski kraj, ki slovi po belih peščenih plažah, turkiznem morju in nočnem življenju. Najprej smo se ustavili v Porto Cervo, znameniti vasici, v kateri imajo vile Silvio Berlusconi, Putin, Številni nogometni in znane osebnosti. Ta kraj je poletna prestolnica svetovne 'smetane' v Italiji. Po promenadi po središču vasice smo odšli v notranjost, v pokrajino Gallura, kjer smo si ogledali slovite 'Tombe dei giganti' – Coddu Vecchju'. To so prazgodovinske skupinske grobnice. Naslednja etapa je bila slikovito ribiško mestec Santa Teresa di Gallura, kjer smo si privoščili sardinsko kisilo. V tem mestu smo si ogledali še aragonski stolp Longosardo iz 16. stol. Sprehodili smo se tudi po rtu Capo Testa. To je rt, ki ima velike značilne granitne kamne. Z njegovega skrajnega roba, ki je najbolj severni del na Sardiniji, smo videli Korziko, ki je oddalje-

na le nekaj morskih milij. Vozili smo se po severnem delu obale in po Sassariju smo zavili v notranjost, kjer smo si ogledali naj-

lepsi biser romanike na Sardiniji, cerkev Svetе Trojice Santissima Trinita' di Saccargia. Ime izvira iz sardinskoga "sa acca argia", ki pomeni krava z lisasto dlako. Po ogledu smo dospeli v Alghero,

ni. Nato smo obvozili Algherski zaliv do Capo Caccia. To je rt, na katerem domujejo najrazličnejše vrste ptic, kot so pelikani, galebji in grifoni, ki so zaščiteni endemična vrsta. Tu smo prehodili 650 stopnic, na vrhu katerih smo videli galebje mladiče; prispeti smo do znane Neptunove jame – Grotta di Nettuno. Po naporni poti navzgor smo se potem odpravili po pokrajini nasadov plutocev do kraja Santa Cristina pri Putilatinu. Tu smo si ogledali nuraško naselje in znameniti tempelj v obliki vodnjaka, pri katerem je nuraška civilizacija častila vodo kot največjo boginjo. Po ogledu smo se odpravili v nov hotel v bližini Oristana. Naslednje jutro smo se najprej ustavili v kraju Santa Giusta, kjer sta jezerce in romanska cerkev. Naslednji postanek je bil v Oristanu, slikovitem mestcu, v katerem se na pustno nedeljo odvija Sartiglia, igra s konji. Nato smo nadaljevali pot v Thaross, mesto ki so ga ustanovili Feničani v 8. stol pr. Kr. Bilo je pomembno pristanišče in je cvetelo tudi v rimskih časih. V bližini arheoloških najdišč

M. P.

Kratki

Nedelja Slovencev po svetu

Nedeljo Slovencev po svetu v Cerkvi na Slovenskem obhajamo 1. nedeljo v mesecu juliju; to bo letos 3. julija. Njen namen je obuditi spomin na verujoče Slovence po svetu in krepitev zavesti in soodgovornosti do razseljenih vernikov. V Sloveniji ni veliko župnij, ki ne bi imele svojih župljanov tudi izven meja matične domovine. Duhovniki pogosto ne vedo, kaj lahko naredijo zanje. Z vidika oznanjevanja in verskega življenja sta brezskrbnost in brezbržnost nesprejemljivi. Današnja mobilnost ljudi je dosegla takšne razsežnosti, da jih v pastoralnem smislu ne moremo več spregledati. Vprašanje je, kako jim slediti, kako in na kakšen način ohraniti stik z njimi ter jim na področju verskega in cerkvenega življenja prihajati naproti. Ti ljudje na neki način še vedno pripadajo svoji družini, ki je ostala doma, in župnijski skupnosti, kjer so oblikovali svoje cerkveno in versko življenje. Vprašanje pastoralnega spremeljanja popotnikov in migrantov ni novo pastoralno področje, je pa vedno intenzivnejše in zajema vedno večje število ljudi. To narekuje načrtno zanimanje duhovnikov in laikov v župnijskih pastoralnih svetih (ŽPS). Sodelovanje je potrebno tudi na ravni dekanjskega pastoralnega načrtovanja in medsebojne pastoralne podpore med župnijami. Ob spremeljanju župljanov nepogrešljivo postaja tudi sodelovanje z izseljenjskimi duhovniki. Ni nameč brez pomena, če posameznik ali družina, ki je odšel/odšla v tujino ali tam že dalj časa živi, prejema informacije o slovenskih verskih srečanjih in dogodkih. Sodobni migranti so predvsem mladi ljudje, ki so tudi uporabniki sodobnih elektronskih medijev. Sodelavci Rafaelove družbe za Slovence po svetu pripravljajo tudi naslednja dogodka: v petek, 1. julija 2011, bo v Ljubljani potekalo srečanje Slovencev iz zamejstva in sveta z naslovom Dobrodošli doma, v nedeljo, 7. avgusta 2011, pa romanje treh Slovenij na Sv. Višarje.

Otroci nas potrebujejo – dobrodelna akcija Slovenske Karitas za pomoč otrokom s šolskimi potrebščinami

Slovenska Karitas je pričela dobrodelno akcijo Otroci nas potrebujejo za pomoč otrokom v obliki šolskih potrebščin. Zbrana sredstva bodo avgusta razdelili socialno ogroženim osnovnošolcem po vsej Sloveniji. Glede na razdeljeno pomoč v lanskem letu pričakujemo, da bo letos pomoči potrebnih vsaj 10.000 socialno ogroženih otrok. Stroški za vstop v osnovno šolo na začetku septembra so za mnoge starše preveliko breme, ki ga sami ne zmorejo. Kljub temu da naj bi se v skladu z ustavo osnovnošolsko izobraževanje financiralo iz javnih sredstev, starši za enega osnovnošolca na začetku šolskega leta potrebujejo tudi več kot 200 evrov. Posebej veliki strošek predstavlja nakup delovnih zvezkov. Poleg zbiranja denarnih sredstev je Karitas tudi letos pripravila spodbudo za otroke Pokloni zvezek, v kateri so otroci že od meseca maja po osnovnih šolah zbirali zvezke ter razmišljali o solidarnosti in stiskih, ki jih doživljajo njihovi vrstniki. Na Karitas so do zdaj posredovali že 7350 zbranih zvezkov. Družine se po pomoč glede šolskih potrebščin ali bonov oziroma naročinic za nakup. Tisti, ki bi akcijo Otroci nas potrebujejo, želeli podpreti, lahko prispevki v višini 1 evro kadarkoli prispevajo s poslanim SMS sporočilom z gesлом KARITAS na št. 1919. Na voljo je tudi transakcijski račun: Slovenska Karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana TRR: 02140-0015556761 / sklic: 3620, namen: Otroci nas potrebujejo.

"OSEM TISOČINK" Emporij solidarnosti v goriški nadškofiji

Emporij predstavlja veliko pomoč za družine v stiski

Odbobje krize, ki je prizadelo italijansko polotok, ni prizaneslo niti goriški pokrajini. Na ozemlju je zelo dejavna nadškofijska Karitas, ki s podporo župnijskih središč ter sodelovanjem številnih ustanov in združenj zmore nuditi mnogo uslug osebam, ki imajo različne potrebe, ne nazadnje s pomembnim prispevkom iz sklada osem tisočink (8 x 1000), brez katerega bi res ne mogli uresničiti veliko dejavnosti in uslug v korist ljudi v težavah.

Goriška nadškofijska Karitas pomaga ljudem z različnimi finančnimi "orodji"; med njimi so Solidarnostni sklad za tiste, ki so izgubili službo, mikrokredit, družbeni agencija z nepremičinami Betlem Onlus, prava "operativna roka" za reševanje problema oseb brez bivališč. Karitas pa je tudi prispevala k nastanku Emporija solidarnosti, prvega na ozemlju dežele Furlanije Julisce krajine, ki je odprt in dejaven od meseca marca.

Potreba po nastanku Emporija solidarnosti. "Emporij soli-

darnosti je v bistvu nastal, da bi zadovoljil potrebe številnih družin, ki s težavo na dostenjanstven način prehajajo v tretji in četrti teden meseca, ki pogosto močno preizkušata družine", je povedala Chiara Bertolini, članica združenja La Ginestra, ki upravlja Emporij. "Po zaslugu te vrste 'trgovine' ta dejavnost pridobi dostenjanstvo: z uslugo

Poleg nadškofijske Karitas Emporij podpirajo še Fundacija Goriške hranilnice, goriška občina in pokrajina, ki so pri pobudi soudeleženi in ta inovativni podporni instrument tudi spodbujajo. "Sveže izdelke nam nudi Ipercoop iz Gradišča ob Soči", je še povedala Bertolinijeva, "prek projekta 'Grdi, a dobiti'; zraven so še izdelki, ki jih nudita Banco Alimentare in Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura - AGEA". Eden izmed ciljev Emporija je tudi nabiranje darov zasebnikov in, zlasti prek župnij in supermarketov, spodbujanje nabirke tistih izdelkov, ki so nujno potrebni in na policah najprej izginejo, kot npr.

moka in olje.

Način oskrbovanja. "Veliko nam pomagajo skupine, s katerimi sodelujemo", nadaljuje Chiara

Bertolini, "to so župnije, italijanski Rdeči križ, Vincencijeva konferenca, Gruppo Vincenziano, občina in skupnost Aracobaleno". Na

sedežih omenjenih ustanov in združenj delujejo centri za poslušanje, kamor se lahko obrnejo ljudje v stiski. Tam zberejo podatke, ki jih nato preverijo, da bi ugotovili, ali gre

za primer ljudi v potrebi.

Prosilcem, ki jim priznajo tak status, podelijo kartico s točkami, ki jih nato lahko "potrošijo" v Emporiju; število točk pa je odvisno od števila družinskih

članov in ekonomskega stanja. Točke je treba porabiti v mesecu dni, nato jih zbrisejo in ponovno naložijo; kartice veljajo

po tri mesece in se lahko obnovijo, če se stanje ne izboljša. "To omogoča večji nadzor, saj lahko ugotovimo, ali je prišlo do izboljšanja oziroma

stajajo neke omejitve", je povедala ga Bertolini, "tako da s kartico v istem mesecu ni mogoče kupiti več, kot je določeno za tisti izdelek; na tak

način lahko vsi prejmejo to, kar potrebujejo.

Opazili smo, da tak sistem deluje, z njim smo vsi zelo zadovoljni. Če ob koncu meseca komu še ostajajo točke na kartici, ne silimo ljudi, da bi jih nujno

končali za vsako ceno. S časom skušamo uravnotešati bodisi izdajanje točk kot vrednost izdelkov, sicer bi tvegali, da bi ljudje kupovali tudi to, česar ne potrebujejo; tako početje se nam ne zdi primerno".

Prostovoljci v Emporiju solidarnosti so dejavni tudi pri spremljanju uporabnikov pri nakupih, da bi bili pri tem pozorni; pomagajo jim tudi na najboljši način razumeti razpoložljive točke na kartici in upravljanje z njimi. "Mnogi so se prav dobro naučili uporabljati izdane zneske, kar je za nas veliko zadoščenje", je še povedala odgovorna Chiara Bertolini. "Emporij gotovo ni rešitev za družine v stiski, brez dvoma pa predstavlja zanje veliko pomoč".

Selina Trevisan
(prev. DD)

'nakupovalna torba', ki jo je prej nudila Karitas, so razdeljevali določene izdelke, ki pa niso vedno odgovarjali resničnim potrebam ljudi; sedaj pa ljudje sami prihajajo v Emporij, kjer na samostojen in odgovoren način izberejo to, kar potrebujejo".

Duhovniki pomagajo vsem. Pomagaj vsem duhovnikom.

Vsek dan 38.000 škofijskih duhovnikov oznanja evangelij ljudem po župnijah ter nudi miloščino, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali s svojim poslanstvom, potrebujejo tvojo pomoč, in sicer dar za vzdrževanje duhovnikov. Darove prejema Osrednji institut za vzdrževanje duhovštine in jih razdeli med vse duhovnike, predvsem tiste, ki delujejo v najrevnejših skupnostih in lahko torej računajo na radodarnost vseh ljudi.

Dar za naše duhovnike. Podpora mnogim koristi vsem.

Darujete lahko na 4 načine:

- z nakazilom na poštni tekoči račun št. 57803009
- s kreditno kartico: v sklopu mreže CartaSi s klicem na brezplačno številko 800.82.50.00
- z bančnim nakazilom v najpomembnejših italijanskih bankah
- neposredno na Institutu za vzdrževanje duhovštine v vaši župniji.

Dar je odtegljiv:

Kdor želi, lahko pri izračunu davčne osnove za izračun davka od dohodkov fizičnih oseb IRPEF in njegovih dodatkov odtrga od svojih skupnih dohodkov darove, nakazane Osrednjemu institutu za vzdrževanje duhovštine, do maksimalnega zneska 1.032,91 evrov na leto.

Naknadne informacije na spletni strani www.offertesacerdoti.it

Kratke

Na Gabrskem koncu v Števerjanu spet kraljuje Marija

Števerjanci se bodo odslej med vožnjo mimo središča vasi lahko priporočili Mariji. Marko Černic je namreč med obnovbo svoje hiše na Gabrskem koncu - v ulici Oslavia - odkril kapelico, ki je nekdaj stala na tistem mestu. Prijatelj in sovaščan Filippo Formentini mu je podaril lesen kipec Matere Božje neznanega

umetnika, ki ga je odkril njegov ded baron Geno (Eugenio Formentini) po prvi svetovni vojni med ruševinami števerjanske cerkve. Doslej so ga Formentinije hranili v družinski palači v Aielli. V soboto, 25. junija, je domači župnik Anton Lazar blagoslovil kipec in kapelico. Marko Černic je v prvem nadstropju svoje hiše uredil tudi razstavo fotografij z začetka dvajsetega stoletja, ki prikazujejo števerjanske vedute in so last Formentinijeve družine. Razstavljeni so bili tudi načrti za prenov voškega trga arhitekta Maks Fabiani. Razstava je bila na ogled le tisti dan. Srečanja se je udeležilo lepo število ljudi, večinoma sovaščanov, ki so pokazali, da jim je dogajanje na vasi pri srcu in da se vedno radi zberejo skupaj. Poleg župana Franca Padovan so bili prisotni tudi predstavniki in predsedniki obeh števerjanskih društev: Briškega grica in F. B. Sedej. Srečanje se je končalo s prijetno družabnostjo. / Bee

Arhiv slovenskih društev na Goriškem spada v kulturno dediščino

V torek, 14. junija, je v prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž potekal začetni seminar o vodenju dokumentarnega in arhivskega gradiva kulturnih, prosvetnih in športnih društev. Seminar je goriški SSO pripravil s Pokrajinskim arhivom iz Nove Gorice in je bil namenjen goriškim članicam krovne organizacije. O pomenu in pravilnem vodenju arhiva je spregovoril

strokovnjak Jurij Rosa. Drago Trpin, ravnatelj Pokrajinskega arhiva iz Nove Gorice, je pozdravil v imenu te ustanove in podprtjal pomen, ki ga imajo društveni arhivi za utemeljevanje slovenske prisotnosti na Goriškem. Ravno tak pomen imajo še privatni in cerkveni arhivi oz. arhivi slovenskih župnij. Seminarja se je udeležilo več predstavnikov kulturnih društev in zvez, ki so včlanjeni v SSO. Vsaka članica ima svoj arhiv, ki je bolj ali manj organiziran. Vendar ne glede na to predstavlja pomemben vir informacij oz. dokumentarnega gradiva, ki ga ne gre nikakor izgubiti. Uničenje arhivskega gradiva predstavlja brisanje narodne in kulturne prisotnosti, ki si ga ne smemo dovoliti. Tako je v svojem uvodu poudaril strokovnjak Jurij Rosa, ki je razložil pomen različnega dokumentarnega in arhivskega gradiva ter način katalogiziranja in hrانjenja.

Projekt o arhivskem gradivu se bo še nadaljeval. Na vrsti je sedaj ugotovitev lokacij društvenih arhivov, njihovo stanje in način vodenja. Predstavniki posameznih društev bodo to opravili v naslednjih mesecih skupaj z osebjem Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici.

Duo Bakalina v Kulturnem centru Bratuž

V četrtek, 30. junija, bo ob 20.30 pod lipami ob Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici prijeten poletni glasbeni večer. Oblikoval ga bo duo Bakalina, ki ga sestavljata Jani Kutin in Renata Lapanja; glas in harmonika se prepletata v preprosto in prijetno etno glasbo z vonjem po ljudskih pesmih. Besedila na hudomušen način opisujejo kmečko življenje in ga z narečnim petjem postavljajo v tolminske hribovje, od koder tudi prihajata člana. Harmonika pa z enostavnim igranjem pričara veselaško vzdušje.

Na večeru pod lipami bo Danilo Čtar predstavil sir Tolminc in Čadrga ter sirarsko skuto.

V primeru slabega vremena bo večer z veselo glasbo in pokušno domaćim dobrot potekal v notranjih prostorih centra Bratuž. Toplo vabljeni!

POGOVOR Filip Hlede, predsednik društva F. B. Sedej iz Števerjana

"Naš festival je v zadnjih 20 letih zrasel v enega najbolj znanih v Sloveniji"

Z 41. festivalom narodno-zabavne glasbe Števerjan 2011, ki bo potekal od 1. do 3. julija v osrčju Brd, društvo F. B. Sedej stopa v peto desetletje priljubljene prireditve z zagnanostjo in s svežimi močmi. Nekaj mesecev po lanskem, jubilejnem festivalu je bil namreč izvoljen nov društveni odbor, ki ga vodi predsednik Filip Hlede. Nekaj dni pred dogodkom si je vzel čas, da nas je obiskal na uredništvu; za prijaznost in sproščen pogovor se mu iskreno zahvaljujemo.

Kako se počutiš kot predsednik društva, ki se pripravlja na svoj "prvi" festival v tej vlogi?

Na lanskem občnem zboru je bil pomlajen cel odbor; podpredsednik je Nikolaj Pintar, tajnica Katja Dorni, njena pomočnica Martina Hlede, blagajničarka Martina Valentinčič in drugi. Posledično smo pomladili tudi odbor festivala, saj so vodilni v društvu tudi vodilni pri festivalu. Čeprav sem že kar dobro "vpeljan", saj sem v odboru društva že približno deset let, v odboru za festival pa sedem let, ko postaneš predsednik ali tajnik, opaziš, da je veliko drugega, česar prej nisi vedel. Sicer pa imamo v odboru festivala tudi druge, kot

Kdaj ste ga začeli pripravljati?

Prve seje smo imeli že ob koncu prejšnjega leta. Višek dela pa je seveda v zadnjih dveh oz. treh mesecih, ko imamo v roki seznam ansamblov, ko urejamo vse potrebne papirje in dokumente. Sotore so nam prinesli v torek; člani društva so že tako vpeljani, da jih postavijo v dveh dneh. Čakajo nas še zadnja, drobna organizacijska opravila, tista, ki nam na koncu zagotovijo uspeh.

Ta vaša osrednja prireditve torej sloni na velikem pomenu, ki ga dajete prostovoljnemu delu...

Da, zraven so odborniki in člani društva, zlasti pa prejšnji predsedniki. Brez Mateja Pintarja in Mihaela Corsija bi

res ne zmogel izpeljati vsega. Zlasti Miha še vedno ohranja stike s člani komisije, z Janezom Dolinarjem in vsemi tistimi, ki so pred 20 leti začeli delati z nami. Brez njih res ne bi vedel, kam naj se obrnem. Gre za prostovoljno delo vseh članov društva. V velik ponos nam je, da je pri tem tudi zelo mlada generacija članov, ki so stari od 15. do 19. leta; teh je več kot deset, ki delajo z vsem srcem za festival, pa tudi za Likof in katerokoli prireditve našega društva.

Za prihodnost se res ne bojimo, brez strahu lahko gledamo naprej. Sicer pa imamo v odboru festivala tudi druge, kot npr. Simona Komjanca, ki nam veliko pomaga pri delu in s svojimi idejami; potrebujemo tudi misli starejšega, ki nam v določenih trenutkih more razjasniti ideje.

Priporočiš festivala bo letos spet Med borovci, zraven pa bo prenovljeni vaški trg.

Po lanskem letu, ko smo festival organizirali v Formentinijevem parku, se vračamo Med borovce. Na ploščadi pred njimi bo velik šotor, kamor se bo premaknilo priporočišče v primeru slabega vremena. Bufet bo tudi tokrat na trgu pred cerkvijo; letos je vaški trg prenovljen, tako da nudi

Bazovice. Iz soseščine, Goriških Brd, prihaja ansambel Brjar, ostali pa so iz raznih krajev Slovenije. Ansamble iz zamejstva spodbujamo, da bi se

stvom. Kot velja od prvega festivala dalje in kot predpisuje pravilnik, bodo izvedli eno skladbo iz slovenske zakladnice, druga pa mora biti izvirna.

Boste tudi letos dogajanje predvajali po internetu?

Da, vse tri večere bomo predvajali v neposrednem prenosu prek naše spletnne strani www. sedej.org.

Pripravljate kakšno novost?

Novost je, da bomo letos sodelovali s festivalom Alpen Grand Prix, ki bo potekal v Meranu meseca oktobra. Denis Novato nam je namreč predlagal, da bi naša komisija izbrala najboljše ansamble s števerjanskega festivala, ki bi nato nastopili v Meranu. Če bo vse steklo, kot

si želimo, bo naš festival lahko postal nekak predizbor slovenskih ansamblov, ki se bodo tako lahko pomerili na srednjeevropskem festivalu narodno-zabavne glasbe Alpen Grand Prix. Na njem po navadi nastopajo skupine iz Avstrije, Švice, Nemčije in Italije, želijo pa vključiti tudi Slovenijo. Lani se je slovenski ansambel Polka punc združil z avstrijsko skupino, da bi se lahko udeležil tekmovanja; zmagal je in celo poletje nastopa na tujem.

Sodelovanje s tekmovanjem Alpen Grand Prix bi znalo biti torej zelo zanimivo, saj bi naš festival lahko bil za marsikateri slovenski ansambel pomembna odskočna deska, da bi se nato lahko uspešno uveljavil tudi na tujih odrih v Avstriji, Nemčiji in drugod.

Še kakšna posebna zahvala?

Tudi letos bosta festival napovedovala Janez Dolinar in Jasna Kuljaj. Dolinar bo z nami že dvajsetič, s tem se bo od nas tudi poslovil. Tudi njemu gre velika zahvala in zasluga, če je v zadnjih dvajsetih letih naš festival zrasel iz dobrega festivala v enega najbolj znanih v Sloveniji.

DD

Foto DPD

Athviski posnetek, foto I.S.

obiskovalcem tudi lepe razgledne točke.

Prijavilo se je 23 ansamblov. So vsi iz Slovenije?

Letos bo nastopil tudi tržaški ansambel Ober opri iz

jočih upada. Za nas je število prijavljenih že dovolj dobro tudi zato, ker nimamo predizbora, vsakemu ansamblu pa želimo dati možnost, da nastopi na odru pred občin-

Spremembne rajonskih svetov v Gorici**Krivico bi trpeli le Slovenci!**

stvo precej velike (več kot 10.000 občanov). Rajonski svet Ločnik pa je s pridružitvijo Madonnine ostal bistveno manjši (približno 4.300 ljudi). Taka nova porazdelitev bo prizadela slovensko predstavništvo v novih rajonskih svetih, v katere bo bistveno težje izvloti slovenske predstavnike. To se tiče tudi izvajanja pravic na podlagi začasnega zakona 38/01 glede na to, da ga goriška občina ne izvaja na celotnem občinskem območju, kot bi bilo prav.

Z združitvijo treh slovenskih rajonov Pevma-Oslavje-Štamber, Podgora in Štandrež bodo izginili tudi slovenski nazivi, ki so jih ti rajoni nosili do sedaj. Postavlja se tudi vprašanje, ali bo v teh novih enotah slovenščina še vedno tako prisotna kot sedaj ali ne, in pa še vprašanje o sami identiteti teh vasi oz. zaselkov, ki so do prihoda fašističnega režima bili samostojne občine. Pri utemeljevanju predstavljenega predloga izstopa čudna

trditev, ki jo najdemo tudi v obrazložitvi deželnega volilnega urada; le-ta pravi, da rajonski sveti niso predmet izvajanja določil zaščitnega zakona 38/01. V resnici je ravno nasprotno, saj v zakonu 38/01 člen 21 govori o upravnih ureditvah (assetto amministrativo), ki mora spoštovati kulturo in zgodovino določenega ozemlja.

Slovenska skupnost meni, da je goriška občina dolžna poseči na deželi v prid celotnega mesta in Slovencev, ki živijo v mestu. Najbolj primereno bi bilo, da bi deželnini zakon 1/2011 spremenili in pri tem upoštevali tudi pravice slovenske narodne skupnosti.

Julijan Čavdek
Pokrajinski tajnik SSk

SNOVANJA Glasba pod cerkvenim obokom

Dva čezmejna zbara in Komelovi preludiji

Glasba pod cerkvenim obokom iz niza SNOVANJ, ki ga prirejata SCGV Emil Komel in Arsatelier, je 25. junija v cerkvi sv. Ivana v Gorici združila dva goriška zbara, ki povezujeta pevce z obeh strani meje. Prvi je nastopil Otoški pevski zbor Emil Komel, ki je pod vodstvom Damijane Čevdak Jug repertoarno prerasel šolski okvir in že nekaj let uspešno nastopa tudi na pomembnejših tekmo-

vanjih. Nastop je začel s taizemskim kanonom *Magnificat*, ki je dal ton koncertnemu večeru sakralne glasbe, nadaljeval z ganljivo Jericijevi *Moj ljubi Bog, saj veš* in dvema deloma *Messe breve* francoskega skladatelja Lea Delibesa. Po Tomčevi Molitvi je prepričljivo odpel zahtevno in hkrati briljantno Mozartovo *Alelujo* iz moteta *Exultate Jubilate*, nastop pa sklenil s čudovito Quagliatovo priredbo ljudske pesmi iz Na-

Zbor Trubar s sopranistko Alessandro Schettino

diških dolin Narlieuša je, ki je ob spremljavi klavirja (Eva Dolinšek), violine (Noemi Cristiani) in v zvona (Nada Tavčar) izvenila posebno milo in spevno. S kora so se nato oglašile orgle bratov Zupan. Nanje je sedem preludijev Emila Komela mojstrsko zaigral g. Mirko Butkovič, ki je iz "kraljice vseh glasbil" z odliko diplomiiral v Ljubljani leta 2007.

Goriški mešani mladinski zbor Primož Trubar, ki združuje srednješolce in gimnazijce z območja Nove Gorice in okolice, od lanske sezone dalje vodi David Bandelj, na vsakem javnem nastopu pa kaže nenehno rast in kakovosten razvoj, zaradi česar od njega lahko še veliko pričakujemo. Zapel je več sakralnih skladb najrazličnejših skladateljev, od renesančnega mojstra Palestrine do

mladega Španca Ramira Realja, Nemca Paula Kickstata in Pavleta Merkuja. Nekaj posebnega je bil motet *Pie Jesu* angleškega sodobnika Johna Rutterja, ki ga je zbor odpel ob klavirski spremljavi goriškega skladatelja Marcia Colelle in ob izvrstni sopranistki Alessandri Schettino. Pravo "doživetje" je bila skladba romunskega skladatelja Paulu Constantinescu *Doamne Ii-*

Organist Mirko Butkovič

suse Hristoase, t. i. molitev srca iz vzhodne duhovne tradicije, ki jo je zbor Trubar zapel "v prostoru": mladi nadarjeni pevci so namreč v osmih skupinah obkrožili publiko in ji tako dali občutek, da je "znotraj" skladbe. Presenečenje je bilo tudi sklepna pesem *Jubilate Deo*, psalm, ki ga je uglasbil Silvan Zavadlav iz Štandreža. Bučno ploskanje je zbor nagradil, kot se spodboli v slovenski cerkvi, s priljubljeno Marijino *Lepa si, lepa si, roža Marija*.

Obvestila

Katoliška knjigarna zaposluje sodelavca. Prošnje naj zainteresirani s podatki (curriculum vitae) predstavijo do 15. julija 2011 na upravi Katoliške knjigarne v Goriči, Travnik 25.

V prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž v Goriči je prosto stanovanje pribl. 90 kv. metrov. Zainteresirani naj predstavijo prošnjo na upravi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Goriči.

"**Jaz, mi, oni – multikulturalni dialog**". Po Rimu in Piacenzi se je skupinska razstava "Jaz, mi, oni – multikulturalni dialog" preselila v Goričo. Odprtje skupinske razstave, ki bo na ogled do 4. julija, je bilo v petek, 24. junija, v galeriji Kulturnega doma v Goriči.

Na razstavi sodelujejo Francko Žerjal iz Gorice, Aleksander Peca iz Nove Gorice, Loretta Dobološ iz Benečije ter peterka iz Bosne in Hercegovine: Enes Lević, Slavko Medunić, Ruža Gagulić, Samir Hedžbić in Hana Popaja.

Feiglova knjižnica bo v poletnem času od 27. 6. do 29. 8. 2011 odprta od ponedeljka do petka od 8.00 do 16.00. Za dopust bo knjižnica zaprta od 1. 8. do 12. 8. 2011.

SD Sončnica in AŠZ Olympia prirejata poletno središče Srečanja 2011 za otroke od 3. leta dalje od 13. junija do 29. julija v Zavodu Sv. Družine. Tel. št. 335 5952551 (Damijana).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja vsakoletni tradicionalni piknik v soboto, 6. avgusta 2011. Odhod iz Goriče ob 8. uri zjutraj. Ob 10. uri vodení ogled Rižarne v Trstu, nato še etnografskega muzeja pri župniku Jakominu v Škednju. Od 13. ure dalje družabno srečanje z glasbo in bogatim srečelovom v restavraciji Al Mulin pri Kopru. Vpisovanje od 4. julija dalje: Ivo

tel. 0481 882024; Dragica 0481 882183; Rozina 347 1042156; Marija 0481 390697; Saverij 0481 390688. Ob vpisu akontacija 20 evrov.

Darovi

Ob postaviti doprsnega kipa predlagemu očetu dr. Antonu Kaciu darujeta Marija in Metka 1.000 evrov za Kulturni center Lojze Bratuž.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 1.7.2011 do 7.7.2011)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 MHz; za Furlanijo 103.7, 103.9 MHz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 MHz; za spodnjo dolino Bele 98.2 MHz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 MHz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporednu vsak dan, razen ob sobotah, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petak, 1. julija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 3. julija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 4. julija (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zanimivosti in humor.

Torek, 5. julija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 6. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Z drobnico na planinah - Izbor melodij.

Cetrtek, 7. julija (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti in praktični nasveti.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
vljudno vabi na
Glasbeni večer pod lipami

BAKALINA

Jani Kutin, glas
Renata Lapanja, harmonika

Danilo Čotar nam bo predstavil sir Tolminc iz Čadrga in sirarsko skuto

Kulturni center Lojze Bratuž
četrtek, 30. junija 2011, ob 20.30

SKPD F. B. SEDEJ

vabi na

41. FESTIVAL "ŠTEVERJAN 2011"

Med borovci

1. julija ob 20. uri - prvi tekmovalni večer
  2. julija ob 20. uri - drugi tekmovalni večer
  3. julija ob 17. uri - finalni večer
- gost finalnega večera bo ansambel

SLOVENSKI MUZIKANJE

POD POKROVITLJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
vljudno vabi na ogled lutkovne predstave

Miroslav Košuta

ŠTIRJE FANTJE MUZIKANTJE

v izvedbi skupine O'Klapa
režija Francko Žerjal
mentor skupine Katerina Ferletič

Kulturni center Lojze Bratuž
ponedeljek, 4. julija 2011, ob 11.30

Gostovanje mladih igralcev skupine O'Klapa v vrtcih Štirje fantje muzikantje so razveselili malčke

Lutkovna igrica Štirje fantje muzikantje pod režijskim vodstvom Franke Žerjala in mentorstvom Katerine Ferletič je doživelja v prejšnjih dneh vrsto ponovitev. Bir-

naših vrtcih, in sicer v ponedeljek, 13. 6., v vrtcu v Pevmi, v torek, 14., v Max Fabiani, v sredo, 15., v Štandrežu, v četrtek, 16., pa je imela kar dva nastopa, v vrtcu v ul. Brolo in v Rupi.

Ferletičeva je dejala, da je bil odziv otrok v posameznih vrtcih različen in je seveda vsakič

drugače vplival na nastopajoče. V Pevmi so mladi amaterski igralci nastopali ob spremljavi jokačičeve fantke, v vrtcu Max Fabiani so otroci pozorno in v tišini spremljali celotno zgodbo, v Štandrežu so celo razbrali duhovito plat predstave, saj so se venomer smejali. V ul. Brolo so malčke najprej najbolj prevzale lutke, potem pa so se počasi vživiljali v zgodbo, jo razumeli in bili navdušeni nad prelepimi lutkami, ki so predstavljale osla, psa, muco in petelin. Ogleđovali pa so si tudi hudo in nepoštene razbojnike, pred katerimi je trepetal tudi kakšen otrok. Ko so po predstavi lutke romale med otroke in vzpostavljale stik z njimi, so se teh krutih razbojnikov kar malo bali. Bolj pogumni so jim sicer podali roko, ostali pa so se tiščali vzgojiteljic.

Po predstavi nam je "glava in duša" lutkovne skupine, Katerina Ferletič, povedala, da so

nastopajoči postali bolj samozavestni in samostojni, kar sami namreč poskrbijo za postavitev scene, ne potrebujejo več nobenih navodil in niti preganjanja k delu. Vsak večno, kaj je treba narediti in katera je njegova vloga. To pa pomeni, da so poleg izbiре prave pravljice in pravih lutk izbrali tudi pravo vzgojno pot in da se bo morda kdaj izmed njih odločil celo za igralski poklic. Ferletičeva nam je še povedala, da ni nikogar preganjala k sodelovanju, vsi so namreč pristopili k ustvarjanju igrice iz lastnih vzbogov in notranje motivacije, zato je uprizoritev dobra in uspešna. Velika zahvala gre pri tem župniku Marijanu Markežiču, ki je prevažal vso opremo iz vrtca v vrtec.

Z nastopom v vrtcu v Bračanu so se mladi igralci za letošnje šolsko leto poslovili od gledalcev. Septembra bodo lutkovno predstavo prikazali še, tudi v večernih urah, v Sedejevem domu v Števerjanu, Devinu in morda še kje. Kdor si je ni še ogledal, bo to lahko storil v jeseni.

SG

Cronache Isontine

Cronichis Lisuntinis - Posoška kronika

provincia di gorizia
provincie di gurize
pokrajina gorica

www.cronacheisontine.it

Il progetto è realizzato dalla Provincia di Gorizia e finanziato dalla Regione Friuli Venezia Giulia, ai sensi delle leggi 482/99, 38/01 e della L.R. 26/07.

Il progetto è realizzato dalla Provincia di Gorizia e finanziato dalla Regione Friuli Venezia Giulia, ai sensi delle leggi 482/99, 38/01 e della L.R. 26/07.

Projekt izvaja Pokrajina Gorica, financira pa ga Dežela Furlanija Julijska krajina v okviru zakonov 482/99 in 38/01 ter deželnega zakona 26/07.

La lenghe sarde La lingua sarda

La Sardegna, une des grandes îles du Méditerranéen, est une fusion d'îles culturelles très différentes, avec des îles rurales et des îles urbaines. Les îles sont connues pour leur langue, la sardine, qui est parlée par les îles depuis des siècles. La langue sardine est une langue romane qui a été influencée par le latin, le grec et l'italien.

Les premiers témoignages de langues sardes datent du Ier siècle av. J.-C., lorsque les Romains ont commencé à établir des colonies sur l'île. La langue sardine a été utilisée dans les îles jusqu'à la fin du XIXe siècle, lorsque les îles ont été intégrées au royaume d'Italie. Depuis lors, la langue sardine a été progressivement remplacée par l'italien.

Le développement industriel et urbain a également contribué à la déclin de la langue sardine. Les îles ont été transformées en zones industrielles et urbaines, ce qui a entraîné une diminution de l'utilisation de la langue sardine dans les îles. Cependant, il existe toujours des îles où la langue sardine est parlée couramment, comme l'île d'Elba ou l'île de Sardaigne.

Ce qui caractérise la langue sardine, c'est sa richesse en dialectes. Il existe plusieurs dialectes distincts dans les îles, qui sont tous basés sur la langue sardine. Ces dialectes sont très différents entre eux, ce qui rend la compréhension entre les îles difficile.

Il existe de nombreux sites web où vous pouvez trouver des informations sur la langue sardine, comme le site officiel de la langue sardine (www.sardine.org) ou le site de l'Institut National de la Langue Sardine (www.inls.sardine.org).

Ainsi, malgré le déclin de la langue sardine, elle reste une partie importante de l'identité culturelle des îles.

Musiche par ducj Musica per tutte le tasche

Se tu as mettu un grup musical, ma no tu pudes fà lis provis ta la cantine dai tui parce che chei donge a protestin... Se ti plasares incidi un CD ma no tu sàs di ce bande scomenç... a Cervignano e je la soluzion: la "Casa della Musica" in Via Verdi 23, une struttura di 700 metri quadrati, su due piani, dedicata a tutti gli appassionati o agli addetti ai lavori della regione. La "Casa della Musica" e je gestita da la Supersonic Studio, che e garantit la assistance tecniche organizzative, e dirèc il studi di registrazione e e promou events musicali. Tal plan tient si ciatin un spazi espositif, une sale centràl e cuatri salis insonorizadis par fà provis. Culi a son un implant audio, amplificadòrs par bas e ghitare, baterie e plan electric. Lis salis par fa provis si puden nautizà, a presis plui bas, par zovins e associazions. Tal plan disore, invezit, si ciatin l'auditorium cun 100 puestj, la sale di riprese e la regie dal studi di registrazione. L'auditorium al e furnit di implant audio, mixer 24 canai pal live, 2 projectors con 2 schermis a tindine e di collegament cabli cu la regie dal studi. La "Casa della Musica" e je vierte lunis, martars, joibe e vinars des 17.00 a 20.00 e, su prenotazion, tes stessis zornadis, fin a 22.00. Informazions: tel. 0431 388990, 392 2837733, casadellamusica@com-cervignano-del-friuli.regionefvg.it.

La Casa della musica, in via Verdi 23, a Cervignano del Friuli, è una struttura di 700 metri quadrati, su due piani, dedicata a tutti gli appassionati o agli addetti ai lavori della regione. La Casa della musica è gestita da Supersonic studio, che garantisce assistenza tecnico-organizzativa, dirige lo studio di registrazione e promuove eventi musicali.

Zagoreli so junijski kresovi I fuochi della notte di San Giovanni

Okoli 21. junija preide pomlad v poletje s pojavom poletnega solsticija. Na ta dan, ki se mu pravi tudi kres, je dan najdaljši oziroma noč najkrajša. Skratka, dan se prične še neopazno, a zanesljivo postopoma krajsati. Astronomski pojav je hkrati tudi osnova za praznovanje tako imenovane kresne noči. Ta ljudska šega, ki je odraz narodnostne kulturne dediščine, je tudi med Slovenci v Italiji še vedno živa in prisotna.

Vsako leto ob godovanju sv. Janeza Krstnika zagorijo številni kresovi, ki jih krajani obogatijo s krajšim kulturnim programom in z družabnim srečanjem. Običaj sežiganja kresov je po mnenju etnologov stara slovenska navada, ki izvira iz poganskega obredja naših prednikov. Z dviganjem plamenov v temno nebo je človek hotel počastiti sonce in mu z ognjem pomagati, da ohrani čim dlje svojo moč.

Eno izmed številnih tradicionalnih kresovanj je bilo tudi letos in sicer v torek, 21. junija, na Jeremišču. Zaselek pri Štandrežu so v večernih urah obiskali številni radovedniki, ki so v veseli družbi izrekli dobrodošlico poletju in skupaj pričakali sežig visoke grmade suhih vej in lesa. Gostoljubni Jeremitanji so seveda poskrbeli tudi za pogostitev mimoidočih s prigrizkom in žlahtno kapljico.

Kresovanje je v organizaciji štandreškega rajonskega sveta potekalo tudi v Štandrežu in v Selcah v organizaciji krajevnih društv Jadro in Tržič.

Alla fine di giugno, quando la primavera lascia il posto all'estate, nell'ambito della comunità slovena nel Goriziano si rinnova l'antica usanza dei falò in ricordo della natività di San Giovanni Battista. Tale data, che nel calendario liturgico oscilla tra il 20 e il 28 di giugno, coincide con il fenomeno astronomico detto solstizio d'estate. In questo periodo il sole comincia a decrescere e di conseguenza la notte inizia ad allungarsi. I fuochi della notte di San Giovanni, che in sloveno si definiscono con il termine "kresovanje", fanno parte di una tradizione arcaica e lontana nel tempo.

Il bus Overnight riparte per Sistiana

Overnight è pronto a ripartire il 2 luglio. Autobus messi a disposizione dall'Azienda Provinciale Trasporti saranno dedicati all'accompagnamento dei ragazzi che il sabato sera vorranno raggiungere in sicurezza la Baia di Sistiana. I partner storici, ovvero Provincia di Gorizia, Ass. n. 2 Isontina e Apt, si stanno coordinando con i soggetti di Overnight Trieste per predisporre tutti i dettagli necessari all'attivazione del servizio. Operatori ed educatori saranno così presenti sia sugli autobus sia nelle postazioni informative presenti nella Baia di Sistiana.

Percorsi e orari degli autobus non subiranno grandi variazioni rispetto allo scorso anno e verranno comunicati nel dettaglio durante una conferenza stampa in Provincia a Trieste il prossimo 1 luglio.

Nel corso dell'anno Overnight Gorizia è stato presente a numerosi concerti e altri eventi giovanili, nonché nelle scuole superiori con il progetto "Libertà di emozione" e la collaborazione di Pino Roveredo e Andrea Picco. Tutto è stato possibile anche grazie al finanziamento della Regione Fvg.

Ormai già da diversi anni grazie a questo progetto i giovani di Gorizia, Monfalcone, Trieste ma anche tutti coloro che abitano i centri più piccoli possono viaggiare da e per la Baia di Sistiana in completa sicurezza.

Inoltre un servizio di informazione e consulenza contro l'abuso di alcol e droghe fornisce ai ragazzi tutti i mezzi necessari ad evitare l'assunzione di queste sostanze.

Overnight è apprezzato sia dai ragazzi stessi che dai genitori.

Narodno-zabavni večeri v Števerjanu

Tre giorni di musica folk a San Floriano

Tradicionalni Festival narodno-zabavne glasbe »Števerjan 2011« zaznamuje vsak prvi julijski konec tedna v Brdih. Letošnji datum festivala, ki je 41. po vrsti, so kar se da zgodnji, se pravi od petka, 1. julija, do nedelje, 3. julija. Festival je tekmovnega značaja. Prva dva večera nastopajo ansambl pred dvema komisijama, na nedeljskem finalu pa se približno petnajst najboljših ansamblov poteguje za zmago.

Ogni anno, durante il primo fine settimana di luglio, l'atmosfera a San Floriano del Collio è all'insegna della musica folk, quando si svolge il tradizionale Festival di San Floriano/Števerjan, giunto quest'anno alla quarantunesima edizione, che avrà luogo dal 1° al 3 luglio 2011. Il festival è articolato in un concorso musicale tra i complessi iscritti, che competono esibendosi durante le prime due serate per poter far poi parte dei quindici migliori gruppi che si confronteranno nella finale durante la terza serata. Il festival verrà presentato da due famosi conduttori della scena televisiva slovena, Janez Dolinar e Jasna Kuljaj. Filip Hlede, attuale presidente del Festival, ci confida alcuni dettagli riguardanti la manifestazione.

V Italijo na aperitiv, v Slovenijo pa na večerjo Aperitivo in Italia, a cena in Slovenia

Mladi se radi zabavajo in dvajsetletniki z Goriškega znajo odlično izkoristiti priložnosti, ki jih nudijo razni lokalni in zabavnišča tako na eni kot na drugi strani nekdanje meje. To sta nam potrdila fant in dekle iz Nove Gorice in njuna vrstnika iz Gorice. »Zelo rada zahajam v Gorico, saj je v njenem centru zvečer bolj zabavno in živahno kot pa v Novi Gorici.« Tako nam je zaupala enaidvajsetletna Kristina iz Nove Gorice in dodala: »V Italiji je pa sploh zelo uspešna navada aperitiva, ki pa v Sloveniji ni tako razširjena.« S to trditvijo se strinja tudi Kristinin someščan Tadej, ki je star 23 let: »Med vikendom gremo radi s prijatelji na pijačo v Gorico. Pri tem bi dodal pa to, da prijatelji, ki ne obvladajo italijsčine, raje ostanejo v Sloveniji, saj jim je včasih nerodno, ker v Gorici težko najdejo kak lokal, kjer uslužbenici razumejo slovenščino.« Če je Gorica privlačnejša za t.i. »aperitiv«, je pa Nova Gorica bolj zanimiva za druge vrste zabave. »S prijatelji redno zahajamo v MagmoX, saj je ta prostor čudovit in vključuje veliko elementov, ki jih italijanski strani nekdanje meje težko najdemo.«

Lahko se namreč zabavaš z bovljigom, z biljardiranjem in obenem povečerjaš. Poleg tega je tam vse lepo urejeno kot tudi v nakupovalnem središču Qlandia, «je povedala enaidvajsetletna Stefania iz Gorice. Slednja je tudi priznala, da jo skorajda vsi v Sloveniji razumejo, tudi če spregovori v italijsčini, in da bi se morali tudi v Gorici potruditi, da bi poznali vsaj osnove

slovenščine, saj bi to gotovo privabilo še več ljudi iz Slovenije. V MagmoX rad zahaja tudi enaidvajsetletni Daniele iz Gorice, ki dodaja: »V Novo Gorico rad zahajam tudi na večerjo, saj so tam odlične restavracije in picerije, ki so med drugim cenejše od italijskih.« Skupni element, ki združuje naše anketiranice, pa je nedvomno Sesljan. »Pogosto se poleti s prijatelji odpravimo v Sesljan, ker je relativno blizu in ker so tam večkrat zelo zabavni žuri, «je povedala Kristina, ki je priznala, da se večkrat tja odpravi ali z avtomobilom ali s taksijem. Ko pa smo ji rekli, da Pokrajina Gorica prieja brezplačno avtobusno povezavo med Gorico in

Sesljonom, t.i. Overnight, nam je priznala, da bo gotovo pomislila na to priložnost in dodala: »Verjetno bi bilo treba razne pobude v Italiji bolje oglaševati v Sloveniji, saj veliko potencialno zainteresiranih oseb sploh ne ve zanje.« Tudi Tadej rad zahaja v Sesljan, saj »redko lahko najdeš takoj lep disk v tako lepi lokaciji.« Sam Daniele pa je priznal, da se je že večkrat peljal z avtobusom Overnight, Stefania pa je povedala, da ni velika ljubiteljica Sesljana, »kljub temu pa bi morale ustanove dodatno okrepliti ponudbo projektov, kot je Overnight, saj se tako lahko nudi mladim odlično možnost za zabavo na najbolj varen način.«

I giovani amano divertirsi e i ventenni del Goriziano sanno sfruttare pienamente le occasioni che vengono loro offerte da vari locali e luoghi di divertimento sia dall'una che dall'altra parte di quello che una volta era il confine tra Italia e Slovenia. Di ciò abbiamo avuto conferma parlando con una coppia di giovani di Nova Gorica e una di Gorizia. «Mi piace molto venire a Gorizia, perché di sera il centro è più divertente e vivace di quello di Nova Gorica,» ci ha confidato la ventunenne Kristina di Nova Gorica, che poi ha aggiunto: «In Italia riscuote molto successo il rito dell'aperitivo, che invece in Slovenia non è particolarmente diffuso.»

Strofis pituradis di jazz Strofe dipinte di jazz

«Strofis pituradis di jazz» al è un titol che al è dut un program e che al palese ben il significat de rassegne. Cheste manifestazion, di fat, e ufris une panoramiche complete di diversis formis di espression artistiche. La manifestazion «Strofis pituradis di jazz», che si davuelç te biele suaze dai lâts de FIPSAS di Romans, chest an e je rivade a la seste edizion. E je promovude da la associazion culturâl no-profit «Liberatorio d'arte Fulvio Zonch», che e inmanee events musicâi, spetacui di piture dal vif e di teatri, leturis poetichis, mostris e instalazioni.

Incorniciata dalla suggestiva atmosfera dei Laghi Fipsas di Romans d'Isonzo, la manifestazion «Strofe dipinte di jazz» giunge quest'anno alla sua sesta edizion. Promossa dall'associazion culturâl no profit Liberatorio d'arte Fulvio Zonch, propone eventi musicali, performance di live painting e teatro, lettura poetiche, mostre e installazioni all'aria aperta.

Par cui che nol à mai partecipât, e vâl la pene di fâ un salt, dai 7 ai 9 di Lui, par passâ une serade divierse dal solit. Il fin da la socie di Romans al è propit chel di promovi la art in dutis lis sôs modalitâts espressivis, da la piture a la musiche, da la sculture a la poesie, da la fotografie al univiers vivarôs da lis «prestazions». E sarà anje furnide di un bon cjanton enogastronomic, là che si podarà mangjâ, ma si podarà anje provâ stimuli visifs, cu lis sugiestione e cu lis emozions dal ambient dulintor, o pûr rilassâsi ejaminant tor dal lât. Te suaze da la manifestazion si esibiran anje une vore di grups musicâi. Sul palc si podaran viodi i Sdc Trio, The Dark Wave, Exposurenensemble, Imagens Quartet, Arbe Garbe e Togue. Si pues ejatâ plui informazions sul event e su la associazion intal sit www.liberatoriadarte.it o su Facebook.

A Grado con Fido sulla spiaggia

L'arrivo dell'estate corrisponde ad un aumento degli appelli contro l'abbandono dei cani. Purtroppo, però, in Italia viaggiare con il proprio amico a quattro zampe resta un'impresa difficile. Su 8.000 chilometri di costa ci sono solo 27 spiagge aperte agli animali. Consapevole di questo problema, la Provincia di Gorizia ha stanziato 17 mila euro per la realizzazione di 3 spiagge private aperte agli amici a quattro zampe. Lo ha sottolineato il presidente della Provincia di Gorizia, Enrico Gherghetta, all'inaugurazione, avvenuta nei giorni scorsi, delle due spiagge gradevi (la Spiaggia di Snoopy e il Lido di Fido), e della futura area attrezzata del lido di Staranzano.

Sia la «Spiaggia di Snoopy» (Grado Pineta) che il «Lido di Fido» (Grado) sono attrezzate oltre che di ombrelloni, brandine e docce, per uomini e animali, anche di un servizio di dog sitter e di uno spazio di 500 metri quadrati dove poter lasciare il proprio animale libero di giocare.

Il presidente della Git, Marino De Grassi, oltre a sottolineare l'assurdità del lungo iter burocratico da seguire per l'apertura delle «spiagge canine», ha evidenziato come l'opportunità di portare il proprio cane in spiaggia rappresenti una risposta concreta ai 9 mila cani abbandonati ogni anno nel periodo estivo.

Presenti alle inaugurazioni il presidente Enrico Gherghetta e l'assessore Sara Vito, in rappresentanza della Provincia di Gorizia, e il vice sindaco del Comune di Grado Gianni di Mercurio, il consigliere Dario Raugna, il presidente della Git Marino De Grassi, il prefetto di Gorizia Maria Augusta Marrosu con la sua bassottina Olga, il comandante di Circomare Cillo e il maresciallo della stazione dei carabinieri Bottoni.

Infine, Eleonora Zanutel, responsabile dello «Sportello a 4 Zampe» della Provincia di Gorizia, ha suggerito due siti in cui trovare le spiagge aperte ai cani sia in Italia che in Europa: il sito della Protezione Animali ENPA (www.enpa.it) e www.vacanzebestiali.org.

Scrivono / a scrivin / pišejo : Alessio Potocco, Marco Bisiach, Ilaria Purassanta, Paolo Roseano, Matteo Femia, Tanja Zorlut, Jerica Klanjšček, Vanja Sossou, Albert Vonsina.

Collaborano / a collaborin / sodelujeta: Servizio Identità Linguistiche / Servizi Identitâs Linguistichis / Služba za jezikovne identitete, Ufficio Stampa / Ufici stampé / Tiskovni urad - Provincia di Gorizia.

Promotori / promotôrs / pobudniki: Societât Filologjche Furlane, Slovenska kulturno-gospodarska zveza e Svet slovenskih organizacij

ZCPZ IN DSI Peterlinova dvorana

Uresničene sanje Franca Jeze

Ob dvajsetletnici osamosvojitev Slovenije sta Zveza cerkvenih pevskih zborov in Društvo slovenskih izobražencev prizredila v Peterlinovi dvorani v Trstu slovesen večer domovinskih pesmi in državotvornih spisov Franca Jeze ter drugih avtorjev z naslovom Uresničena sanja. Prisotne sta pozdravila Marko Tavčar in Sergij Pahor, ki je večer poklonil vsem številnim generacijam pred nama, katerim so se z osamosvojitočno matične domovine Slovenije uresničile sanje, in tistim, ki so v to verjeli, a niso tega doživeli. Tavčar je spominil na zgodovinske dneve, ko smo bili priče rojstvu Slovenije, in se zaustavil pri knjigi *Samostojna Slovenija budi pozdravljenja, Osamosvajanje Slovenije v zamejskem periodičnem tisku 1988-1991*, ki je izšla letos pri Goriški Mohorjevi družbi.

Velik idealist in borec za neodvisnost Slovenije Franc Jeza je v svojem programskem članku

Kakšno slovensko državo hočemo napisal: "Slovenska država bo organiziran izraz etničnega narodnega občestva in bo temeljila na medsebojni ljubezni, svobodi, demokraciji, vzajemnosti, soodgovornosti vseh za vse in na spoštovanju do dela". Odломke državotvornih spisov Franca Jeze, Kazimirja Humara, Saša Martelanca, Draga Legiša in Janeza Vuka sta prebrala Nadia Roncelli in Tomaž Susič. V zapisih Franca Jeze naletimo na točen načrt: "Po ustavi slovenske države bo ta matična domovina vseh Slovenscev brez ozira na to, kje živijo. Vsak človek slovenske narodnosti ne glede na to, če je že državljan kakr druge države, bo imel pravico do slovenskega državljanstva. Vsakdo pa se bo tudi lahko s takojšnjim veljavnostjo odpovedal slovenskemu državljanstvu, ker človek ni sužen države".

Jubilejno proslavo so z domovinskimi pesmimi, ki vsakem poslušalcu vzbudijo globoke občut-

Foto IG

ke, obogatili pevci OPZ Kraški cvet od Sv. Ivana pod vodstvom s. Karmen Koren in ob klavirski spremljavi Lucienne Lončina ter MoPZ Sv. Jernej z Opčin, ki so zapeli Zemljicevo Oj Triglav, moj dom, Markičeve Tam, kjer pisana so polja, Gomilšakovo znamenito Slovenec sem in Jenkovo Pobratimijo, ki jo je uglasbil Vinko Vodopivec.

Leta 1990 je v Katoliškem glasu msgr. Kazimir Humar objavil članek Priznati zmoto in prevaro, v katerem govorji o spravi tako tistih na levu kot tistih na desn. Marko Tavčar je pojasnil, da so takratne dogodke skrbno spremljali kolegi z Radia Trst A, kot so

Danilo Lovrečič, Saša Rudolf, Drago Legiš in Saša Martelanc. Martelanc je napisal ganljiv članek, objavljen v Mladiki, ki se je porobil ob sv. maši za Slovenijo v Kočevskem rogu 7. julija 1990: "Bili smo na pogrebu, največjem v slovenski zgodovini, morda na enem sploh največjih na svetu. Na pogrebu, na katerega je bilo treba čakati 45 hudih in težkih let. Na tem pogrebu smo doživeli nekaj, kar se mogoče še ni pripetilo nikoli in nikjer: slišali smo žalostinko, ki so jo žrtve zapele same sebi". Ravno Saša Martelanc nam je po končani slovesnosti zaupal, da glede dogajanja okrog slovenske

osamosvojite še vedno misli isto. "Čeprav smo v tedanjem kocljivem obdobju za slovensko zgodovino videli prihodnost

matične domovine bolj optimistično od tega, kar se je naposled izkazala, je navdušenost ostala v meni enako sveža kot takrat". Pred slovesnostjo v Peterlinovi dvorani je bila v cerkvi Novega svetega Antona v Trstu zahvalna sv. maša za domovino, ki so jo darovali duhovniki Mario Gerdol, Dušan Jakomin in Anton Bedenčič. Daritev je oplemenil združeni zbor Zveze cerkvenih pevskih

zborov pod vodstvom Edija Raceta in ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča.

ŠIN

Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček in stranka Slovenska skupnost

Vljudno Vas vabim na svečanost ob 20-letnici osamosvojitev Republike Slovenije, ki jo organizira Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček in stranka Slovenska skupnost v pondeljek, 4. julija 2011, v veliki dvorani Narodnega doma v Trstu, ulica Filzi 14, z začetkom ob 20. uri. Sodelovali bodo dr. Dimitrij Rupel, prvi zunanjji minister samostojne Republike Slovenije, in časnikarka Rosvita Pesek./ dr. Rafko Dolhar, predsednik SSK

Festival Kras / Druge strune

V torek, 28. junija, se je pričel klavirski koncertni niz Drugih strun festivala Kras. Otvoritveni večer je bil v Srednji dvorani Kosovelovega doma in bil namenjen vrednotenju mladih talentov z recitalom sedemnajstletne Ane Kravanja. Pianistka iz Trente je začela spoznavati glasbeni svet že kot petletna deklica. Njena prva učiteljica klavirja je bila prof. Marija Škerl, žena skladatelja Daneta Škerla. Šolanje je nadaljevala na Glasbeni šoli Tolmin. V letu 2006 je dosegla zlato priznanje na regijskem tekmovanju pianistov Primorske v Postojni, naslednjega leta pa srebrno plaketo na državnem tekmovanju v Ljubljani. Med najnovejšimi dosežki je uspeh na državnem tekmovanju mladih pianistov v Velenju, kjer je pod mentorstvom prof. Aleksandre Gadžijev

Gadžijev prejela zlato plaketo. Koncerti Drugih strun se bodo nadaljevali v četrtek, 30. junija, z recitalom Aleksandra Gadžijeva v Luteranski cerkvi v Trstu, 1. julija pa s koncertom za dva klavirja (in dva plesalca tanga) z duom Ražem-Češnjevar v palači Gravisi-Barbabianca v Kopru.

Mednarodna pevska akademija iz Križa

Figarova svatba je prevzela dijake

Figarova svatba Wolfganga Amadeusa Mozarta je bila prva opera, s katero se je Mednarodna pevska akademija iz Križa predstavila širši javnosti ob začetku svoje dejavnosti leta 2008. Po treh letih je pedagoški in umetniški projekt basista Aleksandra Švaba pridobil nekaj novih in navdušenih sodelavcev. Po ustanovnih namenih je predstavil vsako leto več opernih in koncertnih produkcij. Akademija združuje lepo število mladih pevcev različnih narodnosti in je s svojim delom dokazala, da se z minimalnimi sredstvi in veliko

idealizma lahko gradi nekaj vrednega, pokazala je razvojni potencial tega opernega laboratorija, poiskala je povezave s šolskim okoljem, da bi med mladimi širila zanemarjeno operno kulturo. Klub dolgoročni perspektivi projekta, ustvarjalnosti in zagnanosti celotne ekipe pevcev in njihovi sodelavci nimajo stalnega sedeža, niso deležni zadostne institucionalne podpore, uprizarjajo opere ob klavirski spremljavi in z lastnimi močmi poskrbijo za kostume, sceno in režijo. Letos se je Akademija vrnila k Mozartovi Figarovi svatbi z

rezultati, ki jasno dokazujo napredek, predvsem v novi povezavi s šolsko stvarnostjo pod okriljem Deželnega šolskega urada. Sodelavci in pevci Akademije

srednjih šolah dežele Fjk o operni literaturi in zakulisju operne uprizoritve. Dijaki so se laboratorijsko soočili prav z opero Figarova svatba in se iz nje

končnih nastopih na matinejah, ki so bile v gledališčih na Tržaškem, Goriškem in Videmskem. Poleg matinej so povsod bile tudi večerne pred-

je so namreč izvedli v tem šolskem letu projekt "Ragazzi all'opera"! z vodenjem rednih dijakov, žreb pa je določil peščico, ki je lahko sodelovala pri

naučili nekaj znanih arij in zborov. Sodelovalo je preko 1000 dijakov, žreb pa je določil peščico, ki je lahko sodelovala pri

stave s solopevcem akademije, med katerimi sta tudi Tržačana Goran Ruzzier, ki je pel v vlogi Figara, in Mojca Devetak, ki je debitirala v

vlogi Barbarine. Med pevci, ki se vrstijo v raznih zasedbah, je več mladih talentov, ki so že glasovno in igralsko zreli za preskok na poklicne odre. Pri ogledu amaterskih produkcij postanejo nerodnosti neizkušenih interpretov ovira pri doživljaju celote, velika večina pevcev kriške Akademije pa se je tako sproščeno in prepričljivo vživel v vloge in Šabova režija, ki izhaja iz izkušnje "na terenu", je dala predstavi tako dober item, da je občinstvo nemoteno prevzela in zabavala na nivoju profesionalne uprizoritve z velikim čustvenim nabojem. Pri zborovskih točkah so sodelovali tudi nekateri tržaški višješolci.

PAL

ZALOŽBA MLADIKA Okrogli jubilej

Slavje ob pol stoletju knjižnih izdaj

Tržaška Založba Mladika praznuje okroglih petdeset let plodnega delovanja, zato je na slavnostni večer v Peterlinovo dvorano povabila vse avtorje, ki so sodelovali z njo. Med številnim občinstvom je bilo veliko uglednih gostov, naj omenimo samo Johna Earla, Miroslava Košuto in Bruna Lisjaka.

Urednica Nadia Roncelli je podala kratek zgodovinski pregled prehodne poti, od ustanovitve revije Mladika leta 1957 do nerdenega izhajanja knjig in publikacij. Leta 1961 je izšla prva knjiga, in sicer pesniška zbirka *Moja pomlad* Brune Marije Pertot. Po mnenju Jožeta Peterlinega je bil povojni rod generacije, ki je bila sposobna kljub prestanemu vojnemu zлу spregovoriti o pomladu. Založba je na začetku sponela celotno na prostovoljnem delu.

Kljub temu da ni bilo honorarjev, je krog izobražencev in intelektualcev rade volje daroval svoj prosti čas, trud in požrtvovalnost. Kot je dejala urednica, "bila je knjiga in ta je ostala".

Založba je v devetdesetih letih doživela pomembno prelomni-

co, saj je začela prejemati finančne prispevke samostojne slovenske države, leta 1999 pa se je osamosvojila, prej te delovala v Slovenski prosveti. Od takrat se je veliko zgodilo, izšlo je okrog tristo knjig najrazličnejše vsebine: pesmi za otroke in mladino, katalogi, slovarji, proza, znan-

končala z besedami, "korenine so pognale obilo sadov, ki jih še vedno uživamo z novo možnostjo čutenja in izražanja". Za predavateljsko mizo je prof. Marija Pirjevec zbranemu občinstvu predstavila pesniško zbirko Brune Marije Pertot *Črnike dobre na nabrežju*. "Pesniško rojst-

navzven. Mnenja je namreč, da količina ne more nadomestiti knjižne kakovosti. Kot je dejala prof. Pirjevec, "čeprav ima prva zbirka samo dvajset slogovno tradicionalnih lirskih izpovedi, je njena izrazna norma gibljiva in prozna, odprta v družbeno resničnost". Pesnica je v celoti pozitivno usmerjena in ima izvirno razmerje do dejanskega sveta. V eni izmed njenih pesmi je "Še smrt kot travniki zelen". Po drugi svetovni vojni, po obdobju "kulturnega genocida", je znova pognalo bogato kulturno in literarno življenje. Mladi so objavljali svoje prve poskuse v dijaških listih. "Tudi Bruna Pertot je bila med njimi, a je literarno in po vrednostih merilih drugačna od ostalih, saj je od nekdaj hodila svojo pot ločeno od drugih, skoraj samoraslo", je na koncu poudarila prof. Pirjevec. Bruno Pertot je označila kot "pesnico z izredno močjo osebnega hudomušnega in razigranega vitalizma, ki nikoli ne joče zaradi življenjskih tegob".

Izbor pesmi je prebral Alenka Hrovatin, za glasbeni utrirek pa je poskrbela pianistka Jana Zupančič. Ob koncu kulturnega praznika so si avtorji na družabnosti segli v roke, nazdravili prvim petdesetim letom Mladike in se poslakali s torto.

Šin

Prof. Marija Pirjevec in pesnica Bruna Marija Pertot (foto Kroma)

stvene razprave in še bi lahko naštevali. Pri tem je sodelovalo dva set avtorjev, nastal je širok krog bralcev, tudi onstran morja in Alp. "Prestro delovanje dokazuje ljubezen do slovenskega jezika in kulture, predvsem pa do lastne zemlje". Nagovor je

vo avtorice sodi v začetek šestdesetih let, ko je revija Mladika izdala *Mojo pomlad*, leta 2007 pa drugo pesniško zbirko *Ti navdih in jaz beseda*. Iz obeh zbirk veje izjemna zadržanost, hkrati tudi strog odnos do lastnega ustvarjanja, saj pesnici ni do uveljavite-

Obvestila

Delavnice slovenščine za otroke od 9. do 12. leta v projektu Jezik-Lingua: v slovenščini o glasbi, filmih, računalništву, o mladinskih revijah, o slovenski pop in rock pevcih, o hrani, o oblacihih, predmetih in o drugem, kar je mladim všeč, in o šoli v neformalni slovenščini. V prostorih Slovenskega dijaškega doma S. Kosovel, ul. Ginnastica 72, Trst, vsak torek in četrtek od 9.30 do 11.30 od 13. 6. 2011 do 1. 7. 2011. Informacije: teco01@jezik-lingua.eu.

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda iz Trsta vladivo vabi na

slovesno praznovanje svetih bratov v nedeljo, 10. julija letos, ob 17. uri na Vejni pri Trstu. Sv. mašo bo vodil novomašnik g. Gašper Lipušček. Sodeluje Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta.

Darovi

Misijonski krožek Rojan je prejel: za slovenske misijonarje: Bojan Kamnik 25 evrov; za akcijo misijonarja patra Vladimira Kosa, za potresence in sirotišnico v Tokiu: Anna Maver 50 evrov. **Za rojansko glasilo** Med nami daruje dr. Jurij Rosa 50 evrov.

Tržaški romarji na Štajerskem

Udeležba je bila množična

Tradicionalno romanje slovenskih vernikov tržaške škofije je navadno organizirano 25. aprila, vendar se je letos izjemoma premaknilo na četrtek, 2. junija, ki se je tokrat, tudi izjemoma, ujemal z italijanskim državnim praznikom in Vnebohodom.

med največje slovenske cerkve. Kot je po maši orisal domaći župnik, začetki kraja segajo v leto 1140 z ustanovitvijo srednjeveškega benediktinskega samostana, ki je leta 1461 prešel pod ljubljansko nadškofijo in postal rezidenca nadškofov. Cerkev je bila več-

Jubilejni koncert ŽPZ Prosek-Kontovel

"Iz naših src do vašega srca"

S ponosom naprej! To je bilo geslo bogatega in občutnega večera, na katerega je v Kulturnem domu na Proseku vabil Ženski pevski zbor Prosek-Kontovel ob prvi desetletnici delovanja. V petek, 24. junija, je ženskemu sestavu v pozdrav najprej zapel domači Moški zbor Vasilij Mirk pod vodstvom Marka Sancina, osrednji nastop pa so seveda imelo jubilantke, ki jih od vsega začetka vodi Marko Štoka.

Zbor je nastal z namenom, da bi obogatil vaško kulturno življenje, potem ko je utihnil nekdanji vaški ženski zbor, ki je nastal leta 1980. Danes so pevke pomemben člen raznovrstnih vaških prireditev, saj redno

nastopajo na domačih posvetnih in verskih srečanjih, med letom pa se udeležujejo tudi več revij. Repertoar je raznolik in

obsegajo ljudske in nabožne pesmi, priedrbe ljudskih napevov in partizanske pesmi. Pri izbiri skladb dajejo prednost domačim slovenskim in predvsem primorskim avtorjem, katerim je bil posvečen tudi jubilejni

pira in za kar ji gre naša prisrčna zahvala", je v uvodnih besedah poudarila pevka Irena Rustja in obnovila nastanek zboru, ki je prvič zapel septembra leta 2000 v veselovigr Pušat kontovelskega gledališčega ustvarjalca Alojza Cijaka. In prav odlomki iz te igre, ki jo je takrat postavilo na oder domače dramsko društvo Jaka Štoka, so na petkovem koncertu povezovali program pesmi. Nastopila sta člana dramske družine Dario Rupel in Aleksij Štoka; med eno in drugo pesmijo sta hudomušno priklicala v spomin stare čase življenja na vasi. Pevke so ubranje zapele ducat pesmi, med avtorji skorajda že ponarodelih motivov pa so bili Avseniki, Vrabec, Gobec, Merku', Martelanc in Možina. Večer je sklenila z moškim zborom skupna Foersterjeva pesem Pevec.

Tako so vsaj tisti, ki so se udeležili romanja, končno po dolgih letih spet lahko praznovali Vnebohod na isti dan, kot ga praznuje Cerkev in pol Evrope. Romanja v Gornji Grad ob reki Dreti, med Mozirjem in Kamnikom, se je udeležilo več kot dvesto romarjev v šestih avtobusih. Spremljalo jih je deset duhovnikov s škofovim vikarijem in dekanom g. Bedenčcem. Slovensko mašo je ob somaščevanju zamejskih duhovnikov vodil celjski škofov Stanislav Lipušček. Ogromna katedrala v Gornjem Gradu je posvečena svetima Mohorju in Fortunatu in po prostornini in kupoli spada

rat popravljeni, največjo prezidavo cerkve in tistega, kar je ostalo od ukinjenega samostana, je naredil v 18. stol. škofov Attems.

Visoko cenjene so oljne slike na stranskih oltarjih avtorja Johanna Martina Kremera Schmidta, nastalih med letoma 1773 in 1775, in dela slikarjev Leopolda Layerja (slikarja brezjanske Marije Pomagaj) in Pavila Künla. Posebno zanimivost te katedrale predstavlja kapela Božjega groba.

Romarji so se po slovesnosti ločili in po kosilu je posamezna skupina obiskala krajevne znamenitosti, ki jih tod ne manjka.

P. Cvelbar

NARODNI DOM Tito in tovariši zadnji trud Jožeta Pirjevca

Številno občinstvo za eno najbolj prodanih knjig na slovenskem trgu

Po prvih pet tisoč razprodanih izvodih so tiskali še drugih šest tisoč, kar je za slovenski trg zelo nenavadno. Knjiga zaseda prvo mesto na lestvici najbolj prodanih knjig v mesecu juniju. Zato ne preseča, da je bila dvorana Narodnega doma pretesna za številno občinstvo večera, ki sta ga pripredili Tržaška knjigarna in Narodna in Študijska knjižnica. Jožeta Pirjevca, akademika, dolgoletnega člena SAZU in avtorja knjige *Tito in tovariši*, ki je doživel veliko zanimanje, sta predstavila zgodovinarja Štefan Čok in Gorazd Bajc. Štefan Čok je orisal kratko vsebino knjige in dejal, da je zanimiva, ker opisuje mednarodno

zgodovino in tudi male dogodke okrog nje. Branje je zelo privlačno, saj nam nudi celovito sliko, ki je nastala na podlagi arhivskih virov. Zgodovinar Gorazd Bajc je sodeloval pri nastanku knjige, ki obsega več kot šeststo strani in je dosegla nadpovprečen uspeh. "Tito je predstavljal vedno problem za zgodovinarje in zato smo mogli za prvo Titovo znanstveno biografijo čakati do leta 2011". Knjiga je sad dolgoletnih raziskav v Moskvi, Londonu, ZDA, Berlinu, Zagrebu itd., dragocena pa je tudi zapuščina Vladimirja Dedijera, ki predstavlja pravo novost, saj je avtor lahko posegel po neobjavljenih študijah. Bajc je opozoril tudi na ženske like, ki so

pove, saj detaili niso znani". Tako zaobjema knjiga odnos med komunisti, ki jih je zbral za svoje sodelavce in so bili testno povezani v tovarišiji, na koncu pa so se smrtno sovražili. V knjigi je zaobjeta še zgodovina Jugoslavije, Evrope in sveta. Tito je doraščal v skromnih razmerah: iz revnega fantiča, ro-

jenega v zakotnem kraju, je postal osebnost svetovnega slovesa in ugleda. "Največji njegov uspeh je ta, da nam je podaril zmago in samozavest, ki je nujna za vsak narod, poleg tega smo dobili meje, s katerimi smo lahko zadovoljni", je bil odprt prof. Pirjevec. Leta 1948 se je zgodilo, kar bi se brez Tita ne moglo zgoditi: mala Jugoslavija je bila proti Sovjetski zvezzi in celiemu sovjetske-

mu bloku. "Na tak način je rešil življenje vsaj dverma generacijama, saj bi drugače dočakali usodo Bolgarov, Čehov in Poljakov. Kakšna bi bila usoda naše manjšine brez angažirane Jugoslavije? Tako smo lahko razvili svojo identiteto in kulturo ter sodelovali pri samoupravljanju. Prvi smo se soočali z velikim svetom in stopili iz farovske zatočlosti v Širino".

Pirjevec je opisal Tita kot junaka z napakami, ker se je hotel uveljaviti in zmagati, ker je bil pohlep in je živel v popolnoma neprimerenem stilu in nazadnje ker je bil od vsega začetka pripravljen iti preko trupel tistih, ki so mu nasprotovali. "V Jugoslaviji so Tita pobožanstvili, doma pa je imel nesrečo, ker se je povezel z Jovanko, ki ni bila primerna za njega". Avtor knjige je Titu najbolj zameril to, da "ni nikoli spregovoril niti besedice po slovensko".

Gorazd Bajc, Jože Pirjevec in Štefan Čok (foto Kroma)

MŠ

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec ponovno posegel pri deželnih upravi

Špetrska dvojezična šola najima pogoje za delovanje!

Začetek novega šolskega leta je dejansko za vogalom, družine otrok v špetrski dvojezični šoli pa še vedno ne vedo, v katerih pogojih bodo njihovi otroci preživeli prihodnjo šolsko sezono. Naranost osupljivo je zadržanje občinske uprave, začenši s špetrskim županom, ki se spet

financiranja za obnovitvena dela. Ta so sedaj ujeta v neizprosne klešče birokratskih predpisov in obveznosti, otroci pa so medtem razpršeni na treh različnih lokacijah. Nerazumljiva je zato pasivnost domačega župana, ki bi moral biti prvi pospeševalc vseh postopkov. "Župan nemo spremlja dogajanje in pred

ob upoštevanju, da so se potrebe šole medtem povečale za en razred.

"Škoda, da ni bila izvedljiva pot zaupanja obnovitvenih del Civilni zaščiti, ki bi gotovo skrajšala vse postopke. Glede na sedanje stanje je bil skoraj preroški tudi predlog o imenovanju komisarja ad acta, ki bi krizno žarišče upravljal namesto župana. Obnovitvena dela na starem poslopu špetrške šole se bodo vlekla vsaj dve leti, kar pomeni, da bo status izrednega delovanja podaljšan vsaj do začetka šolskega leta 2013-2014. Ta datum bomo spoštovali le v primeru, da

kratkim je staršem otrok dvojezične šole celo napovedalo, da je pod vprišajem začasna uporaba prostorov nekdanjega dijaškega doma ter da so tudi svojcas evidentirani začasni prostori v italijanski srednji šoli neuporabni", poudarja Gabrovec, ki je zato na predsednika Tonda (osebno ga je Gabrovec seznanil s stanjem še pred nekaj tednji) in pristojnega odbornika Molinara naslovil nujno interpretacijo, s katero zahteva pojasnila deželne uprave in odgovor, kako namerava zagotoviti nemoten začetek pouka v prihodnjem šolskem letu tudi

se vsi soudeleženi subjekti polno in prepričano zavzamejo za hitro izvajanje vseh postopkov. Do takrat mora preko dvesto otrok slovenskih, narodno mešanih ali tudi izključno italijanskih družin razpolagati s čednimi prostori, pa čeprav začasnimi", je dejal deželni svetnik Gabrovec in pohvalil vodstvo špetrške šole in še zlasti skupnost staršev, ki si je zavihala rokane in je že izkazala nadpovprečno mero razpoložljivosti in potrežljivosti. Nekaj več razpoložljivosti in resnosti pa vsi pričakujejo tudi od župana.

Igor Gabrovec (foto IG)

Roberto Molinara

kaže kot najšibkejši člen v sicer dobrini verigi pomoci pomembni ustanovi Slovencev na Videmskem". Tako ugotavlja deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec, ki to zadevo spremlja vse od nenadne izselitve šole iz nekdanjih prostorov. On ima tudi zaslugo, da se je s stanjem šole že takoj seznanila pristojna deželna svetniška komisija za šolstvo in kulturo, ki se je za to priložnost sestala kar v prostorih špetrškega županstva. Sledila so prizadevanja deželnega odbornika Molinara, ki je dejansko zagotovil skoraj dva milijona evrov izrednega

kratikm je staršem otrok dvojezične šole celo napovedalo, da je pod vprišajem začasna uporaba prostorov nekdanjega dijaškega doma ter da so tudi svojcas evidentirani začasni prostori v italijanski srednji šoli neuporabni", poudarja Gabrovec, ki je zato na predsednika Tonda (osebno ga je Gabrovec seznanil s stanjem še pred nekaj tednji) in pristojnega odbornika Molinara naslovil nujno interpretacijo, s katero zahteva pojasnila deželne uprave in odgovor, kako namerava zagotoviti nemoten začetek pouka v prihodnjem šolskem letu tudi

Gorenjskem. Ob tem je med drugim povedal: "Vaša cerkev na Jamniku je v župniji Besnica 'prava nevesta'. To je častitljivi kraj, kamor sem večkrat rad pripeljal različne goste iz tujine. Ko so prišli v to cerkev in ko je 'mežnarca' Milka tako lepo povedala zgodovino, so občudovali, kako je mogoče, da je kaj takega v Sloveniji. Ob tem so odkrivali, kako bogate korenine imamo, iz katerih rastemo; na to smo Slovenci lahko ponosni. Zato se vsem, ki živite tukaj na Jamniku in njegovi okolici, ter župniku Jakobu

Kralju lepo zahvaljujem, da je ta cerkev zares pravi ponos naše nadškofije". Škofove pozornosti je bila deležna s pojavom 87-letne Ljudmila Fister, po domače Mohorjeva Milka, ki že 36 let vestno opravlja dolžnosti mežnarice na Jamniku. Pri njihovi hiši je to že dolgoletna tradicija, saj je tudi sin Anton že deseto leto ključar.

Binkoštno romarsko slovesnost so z lepim petjem popestrili pevci CMPZ sv. Tilna iz župnije Besnica pod vodstvom zborovodje Janeza Fabijana. Romarsi dan na Jamniku bo vsekakor ostal mnogim v nepozabnem spominu.

Anton Sedej

Binkoštno nedeljsko pooldne je tudi letos na Jamnik privabilo k slovensosti številne vernike, pohodnike in romarje od kroparskega konca, Besnice in Selške doline, ki so do zadnjega kotička napolnili tamkajšnjo cerkev, ki je po-

mi je povedal Anton Fister, tamkajšnji ključar, so romarska in druga bogoslužja na Jamniku vedno dobro obiskana.

Slovesno romarsko mašo je daroval ljubljanski nadškof Anton Jamnik ob somaščevanju domačega župnika iz župnije Besnica,

Vsi zaslužni za Binkoštno slovesnost na Jamniku (Foto: A. Sedej)

svečena zavetnikoma – mučencema sv. Primožu in Felicijanu. Jamnik je res pravi "gorenjski balkon", s katerega se odstira pogled po Gorenjski. Tu ohranajo domačini zgodovinsko tradicijo, ki se prenaša iz roda v rod ter poglablja spoštovanje in vero do cerkve in njenih zavetnikov. Kot

ca, Jakoba Kralja.

Nadškof Jamnik se je v mašnem nagovoru dotaknil pomena praznovanja Binkoštne nedelje ter orisal spomine na pokojnega ljubljanskega nadškofa Alojzija Šuštarja, ko sta večkrat, ko je bila priložnost, na njegovo željo obiskala Jamnik, ta prečudoviti kraj na

ca, Jakoba Kralja. Nadškof Jamnik se je v mašnem nagovoru dotaknil pomena praznovanja Binkoštne nedelje ter orisal spomine na pokojnega ljubljanskega nadškofa Alojzija Šuštarja, ko sta večkrat, ko je bila priložnost, na njegovo željo obiskala Jamnik, ta prečudoviti kraj na

VIDA VALENČIČ

Izziv, ki nam je vsakodnevno postavljen

Včasih smo tako zelo zaprti sami vase, da ne uvidimo bistva. Včasih se tako dolgo in monotonatko sprašujemo o bistvu našega vsakodnevnega delovnega prizadevanja, da ne uvidimo, kako je odgovor najti na povsem drugačen način. Na video enostaven, v resnici tako težaven. Fraza "treba je začutiti otroka v sebi" gotovo zveni oguljeno in vendar nakazuje ravno to, kar bi dejansko lahko rešilo današnjo družbo. Začutiti otroka v sebi pomeni posledično tudi v svetu nastopati kot oseba, ki se je osvobodila odrasle prečakljivosti in pomanjkanja iskrenosti. Ne, ni res, da je nasprotje temu edinovna naivnost. Nasprotje je tudi osebni, pa čeprav minimalni doprinos k spremembam.

Sinoč je na nagrajevanju letošnjih nagradencev za novinarske dosežke Fundacije Luchetta, Ota, D'Angelo, Hrovatin nastopil italijanski kantavtor, ki je zelo skromno odgovoril na vprašanje, zakaj se je odločil za nekajmesečno prostovoljno delo s humanitarnimi zdravniki v Afriki. "Mesec prej nama je umrla hčerka. Takrat je bila izbira samo ena: najino trpljenje kanalizirati v nekaj, kar bi lahko rešilo trpljenje tudi eno samo živo bitje. V mesecu dni sva bila v Afriki, kar nama je takrat – in še danes – predstavljalo edini odgovor".

Reakcija na trpljenje, ki te zaznamuje za življenje, je gotovo več. Presulinjiv ni način, ki si ga je ta človek izbral, presulinjiva je vsebina, namen od-

KO SE DOTAKNEŠ OSIBE

ločitve: trpljenje pretvoriti in (vsaj delno) odtegnitev trpljenju nekoga drugega. Metaboliziranje svoje izjemne bolesti v roko, ki polaga zidak za zidokom za izgradnjo pediatrične bolnišnice na drugem kontinentu. Morda banaliziram: pred časom je pevka Elisa pela "Make heaven out of hell" (Svoj pekel pregneti v nebesa). Dobro se zavedam, kako je včasih izjemno težko. Kaj uspe zlorobljeni osebi najti v svojem peku? Včasih uspe najti nekaj svetlega ali bistvo vsega svojega trpljenja šele po nekaj desetletjih. Taka je življenska zgodba Neire Mikič, nekdaj deklice, ki je moralā prestati res maršikaj, od dobičkoljubne in nemarne reje v različnih družinah do kasnejše odsočnosti skrb s strani države, ko je dopolnila petnajst let. O svoji zgodbi je napisala knjigo in posledično ustanovila društvo.

"Morda je bil smisel vsega, kar sem prestala, ta, da mi lahko zdaj uspe pomagati drugim otrokom v podobnih razmerah".

Kdaj sem zadnjič pomisli na to, da lahko tudi sam, tudi na svoj minimalni način, pripomorem k težnji k boljšemu? Kdaj sem začutil moč, ki jo ima vsakdo izmed nas, da opravi svoje vsakdanje opravilo na način, ki bo, četudi minimalno, doprinesel k izboljšanju družbe? Gandhi je bil prepričan o potrebi po ustvarjanju sprememb, ki jo želiš videti izven sebe, najprej v svoji notranjosti. V kolikšni meri nam uspe se odtrgati od jamranja zoper to, kar ne gre, in udejanjanja naše vizije človeka, tudi v minimalnih vsakodnevnih opravilih?

Mestno središče (71)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Kot znamenje novih, boljših časov, pa je treba tu omeniti odkritje doprsnega kipa pesnika Simona Gregorčiča. Slavnost je potekala v Ljudskem vrtu, tik ob Trgovskem domu, 24. oktobra 2006, ob stolnici pesnikove smrti. Ob kipu so v slovenščini in italijanščini vklesani Gregorčičevi verzi:

... "srečni vsi bi bili,
ko kruh delil bi z bratom brat..."

(S. Gregorčič: Siromak)

... "lieti tutti noi saremmo
se il pane dividessimo
l'un con l'altro come fratelli..."

Pesnikov kip je izdelal goriški umetnik Silvan Bevčar.

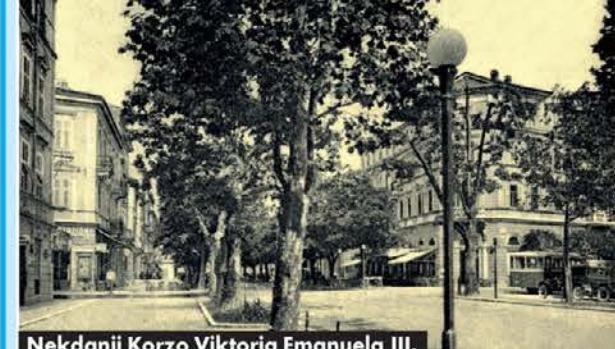

Kip Simona Gregorčiča

Korzo, glavna mestna ulica

Predvsem je treba omeniti, da je ta večkrat spremenil ime. Kot najpomembnejša in najlepša goriška ulica je bil, v skladu s časom, poimenovan po voditeljih držav oziroma po pomembnih zgodovinskih osebnostih.

Tako je bil njegov prvotni naziv Tekališče Franca Jožefa. Zatem se je preimenoval v Korzo Vik-

Nekdanji Korzo Viktorja Emanuela III.

Dobre so bile tudi mestne prometne zveze, posebno po Korzu, kot so tu tudi danes. Od južne železniške postaje pa do Attemsove palače na Kornu so vozili omnibusi. Ti so bili najprej na konjsko vprego, pozneje, leta 1909, pa v mestu že najdemo električni tramvaj, ki je južno železniško postajo povezoval z novo severno postajo.

Gorica je v tem času slovela kot lepo, mirno in elegantno mesto z milim podnebjem in je zato niso zamenili imenovali "avstrijska Nica".

Prišli pa sta dve svetovni vojni in Gorici, tako kot drugim mestom, zadali hude rane. Goriško mesto je bilo po drugi svetovni vojni popolnoma odrezano od svojega naravnega zaledja, kar je prineslo s seboj hude posledice v gospodarskem in tudi v kulturnem in družbenem oziru.

Sklepna beseda

Od konca druge svetovne vojne je minilo že več kot šestdeset let. Razmere so se v tem času zelo spremene in lahko rečemo, da so se spremene na bolje.

V Evropi so odpadle državne meje, ki so ločevale kraje in ljudi. Države se zbljujejo in preko njih se zbljujejo ljudstva različnih jezikov in različnih kultur.

Tudi našemu mestu, ki je že ob nastanku ustvarjalo svojo zgodovino ob različnih narodih in kulturah, se v tem novem času nudi možnost, da spet pridobi tisto poslanstvo, ki ga je imelo od vsega začetka: biti stičišče različnih kultur in različnih ljudstev. Če bodo narodi, ki se bodo tu sreč-

Tramvaj na Travniku

vali in tu skupaj živeli, znali omenjene vrednote ceniti ter jih v medsebojnem spoštovanju sprejemati in jih razvijati, se bo ob njih vsestransko razvijalo in raslo tudi goriško mesto.

/konec

Evropska zveza zahteva hitro ukrepanje za odpravo finančne krize

Slovenija tudi po proslavljanju svoje neodvisnosti na preizkušnji

V Sloveniji je po zunanjem blišču in odmewnosti uspela osrednja državna proslava ob dvajseti obletnici ustavnovitve samostojne in neodvisne države. V javnih občilih je bilo objavljenih zelo veliko članov, razmišljaj in drugačnih prispevkov najrazličnejših avtorjev o 25. juniju, prazniku državnosti, ter o državi, kakršna je oz. naj bi bila Slovenija. Časniki, radijske in televizijske postaje so s svojim poročanjem potrdili tudi tesnobne izkušnje in spoznanja Slovencev, da je država v krizi, da zakoni ne veljajo za vse enako, da so si oblast polastili politiki ter da je kapital povzročil socialno razslojevanje. Nekateri javnomnenjske raziskave so celo ugotovile, da naj bi mnogi Slovenci raje živelii v tujini kot v lastni državi. Posebej to velja za mlade ljudi, ki so končali šolanje in se izobrazili za razne poklice in dejavnosti, toda zaposlitve ne morejo dobiti. Na osrednji državni proslavi in na slavnostni seji parlamenta sta govornika, tako je zaznati iz ocen njuni izvajanj, predsednik Republike dr. Danilo Türk in predsednik državnega zbora dr. Pavel Gantar, v marsičem razčarala ljudi. Poudarila sta sicer zgodovinsko pomembnost ustavnovitve slovenske države in nujnost skupne volje in naporov za premaganje težav, toda izognila sta se temam, ki so v Sloveniji v tem križnem obdobju nemara najbolj pomembne.

Visoka predstavnika države in oblasti nista omenila vladne krize in sta s tem očitno podprla tezo premierja Boruta Pahorja,

da v Sloveniji nimamo krize, temveč kvečjemu stanje neke neugotovosti. V državi torej skoraj nimamo težav, Slovenija uživa ugled in spoštovanje tudi v mednarodnih okoljih in odnosih. Dokaz za to naj bi bila tudi

mentu in na Kongresnem trgu izrečeno priznanje Svetemu sedežu, tedanjemu papežu, ljubljanskemu nadškofu in metropolitu dr. Aloju Šuštarju za njihov prispevek v celotnem obdobju osamosvajanja Slovenije.

Lojze Peterle (foto IG)

udeležba predsednikov sosednjih držav Avstrije, Italije, Hrvaške in Madžarske na osrednji državni proslavi dneva državnosti 24. junija zvečer na obnovljenem Kongresnem trgu v Ljubljani. Predsednika države in parlamenta v svoji presoji osamosvajanja Slovenije nista omenila zgodovinske vloge prve vlade, ki so jo vodili tedanja Demokratična opozicija Slovenije, bolj znana s kratico Demos, njen predsednik dr. Jože Pučnik in premier Lojze Peterle. Zaradi odgovornosti do zgodovine in resnice bi najbrž morala omeniti skupine vplivnežev iz politike, ki so delovali zoper osamosvojitev, pa tudi osamosvojitelje, ki so izvedli najpomembnejše naloge v vojni za Slovenijo. Prav in pošteno bi bilo, menimo, da bi bilo na slovesnostih v parla-

Aktualna in pomembna so mnenja in ocene razmer v Sloveniji, ki so jih v prazničnem obdobju podali in pojasnili politiki iz opozicije. Toda njihove posege in ostro kritiko skoraj vsega, kar se dogaja v državi, je treba, sodimo, ocenjevati tudi z vidika namere opozicije, da zmaga na bližnjih predčasnih ali pa rednih parlamentarnih volitvah. Osamosvojitelj, voditelj slovenske opozicije in nekdanji premier Janez Janša je na slavnostni seji Združenja za vrednote slovenske osamosvojitev dejal, "da smo v težavah, ker Slovenijo upravljajo mimo vrednot, ki so omogočile, da smo sploh obstali. Sedanjih upravljalci slovenske države nič ne dajo na vrednote osamosvojitev, pri čemer pa seveda država Slovenija, ki se je osamosvojila, še zmeraj obstaja. General Tone Krkovič meni, "da moramo stvari ponovno vzeti v svoje roke". Ustvarjalec slovenske diplomacije in nekdanji zunanj minister dr. Dimitrij Rupel je v svojem znanem slogu dejal, "da imajo o slovenski osamosvojitev največ povedati tisti, ki so ji nasprotovali". Lojze Peterle, predsednik prve vlade v nastaja-

joči novi državi, zatrjuje, "da je bil med osamosvojitelji najmočnejše ime Jože Pučnik". Predsednik države dr. Danilo Türk mora pač slediti liniji, katere del je že dolgo. Ugotavljam, da je najprej na strani svoje politične opcije, potem pa šele predsednik države". Odmevna je trditev Ivana Omana, nekdanjega člena predsedstva Slovenije.

Po njegovem je "tistim, ki trdijo, da brez narodnoosvobodilnega boja ne bi bilo sedanje samostojne države, treba povedati, da je Edvard Kardelj leta 1947 zagotovil Rusom, da Slovenijo lahko stejejo za eno sovjetskih republik".

Slovenski čas, Časnik za družbo in kulturo, je celotno novo številko namenil dvajseti obletnici osamosvojitev. Nekdanji premier Andrej Bajuk je v svojem prispevku zapisal, "da se v Sloveniji prihodnost še ni zgodila". Ljubljanski nadškof in metropolit Anton Stres se vprašuje, "v kolikšni meri je Slovenija postala dežela verske svobode", in opozarja, "da so bile vse spremembe dosežene z velikimi političnimi nasprotovanji". Lojze Peterle pa je zapisal, "da smo se v Sloveniji osamosvojili, osvobodili pa še ne".

Slovenija je na pragu novih težav. V EU zahtevajo nujne ukrepe za premaganje finančne krize, za kar je potrebna zlasti reforma pokojninskega sistema. Premier Borut Pahor se s svojo manjšinsko vlado krčevito oklepa oblasti, čeprav v politiki in med državljanji čedalje bolj prevladuje mnenje, da bodo v Sloveniji kmalu potrebne predčasne parlamentarne volitve.

Marijan Drobež

Slovenska vlada vse bolj krhka

Bolje biti direktor kot premier!

V pondeljek je vladno koalicijo zapustil še Zares. Danes vlada Sloveniji koalicija, ki šteje 33 ali 34 poslancev. To je dobra tretjina parlamenta, kar je seveda nevzdržno. Taka koalicija bi že zmogla zdržati do rednih volitev, ki bodo naslednje leto, a ji ne bi uspelo sprejeti tistih reform in zakonov, ki so zdaj nujni. Sploh pa, če želi Pahor preživeti, ne bo smel v Državnem zboru na predvideni reballans proračuna vezati zaupnice, ker ne bi prestal preizkušnje. S Kresalovo, edino koalicijsko partnerico, ki mu je še zvesta, je zato napovedal, da sta se odločila za nadzorovani in umirjeni prehod do predčasnih volitev. Gre za elegantno formulacijo, kako napovedati konec. In to je bila tudi edina rešitev. To, da koalicija ni več koalicija, je bilo že dalj časa jasno. Pahor enostavno ni bil kos vsem pritiskom: ne samo tistim najočitnejšim, ki so se dogajali na ravni predsednikov treh vladajočih strank, ampak tudi tistih manj očitnih, ki jih je javnost le občasno zaznala.

Neposlušna državna podjetja

Gre za konflikte med institucijami in "vsemogočnimi" državnimi podjetji, ki jim vlada dejansko ne more več učakovati, kljub temu da je to njeni nalogi. Anarhija pa se veselo širi. Tudi tukaj je najbolj nazorno, če predstavimo nekaj primerov. Recimo, dokapitalizacija Nove

za gospodarstvo na bojni nogi že od nastanka agencije. Pravzaprav je bilo to samo še eno bojno polje med stankama SD in Zares.

Drugi, še očitnejši primer je vzvišenost, s katero se v javnosti postavlja Dars, družba, ki upravlja avtoceste, in njegova predsednica Mateja Duhovnik. Spet gre za primer menedžerke, ki misli, da ji itak nihče nič ne more (in žalostno je, da danes to popolnoma drži). Zaradi zemljišča, na katerem teče avtocesta in ki ga je Dars preplačal več stotin milijonov evrov (saj se spomnite, da je ravno Dars tisti potratnež, ki je avtocesto preplačal za 3 milijarde evrov, ne?), je računsko sodišče konec aprila predlagalo nadzornemu svetu Darsa, naj razreši Duhovnikovo. Kljub ugotovitvam računskega sodišča so se nadzorniki Darsa na poziv o odstrelu predsednice uprave popolnoma požvižgali. Še več,

poplačilo podizjalacev predvideva pogodba med Darsom in SCT-jem, a Duhovnikova (menida na pritisk bank) o tem noče niti slišati. Gluha se je naredila celo na poziv finančnega ministra Franca Križaniča.

Zakaj bi bil minister, če sem lahko direktor?

No, in tukaj se postavi novo vprašanje: kako si lahko direktorji državnih podjetij (Dars je še odmevnejši primer od AUKN) privoščijo takšen institucionalni "far west" brez pravil in brez odgovornosti? Kako lahko ne-kaznovano ne upoštevajo demokratičnih pravil igre? Institucije se očitno bojijo državnih podjetij in menedžerjev. Imenadžerji državnih podjetij imajo veliko širši manevrski prostor. Dovolj je bežen vpogled in primerjava med plačami pomembnejših menedžerjev državnih podjetij in vrhom slovenske vlade. Pred slabim letom smo lahko slišali, kako se je Borut Pahor pritoževal, da je njegova neto mesečna plača komaj 3 tisoč evrov. Njegove pritožbe so upravičene. Kako lahko predsednik vlade, najgodborenejša javna funkcija v državi, suvereno opravlja svojo funkcijo, ne da bi podlegel pritiskom, če zasluži samo 3 tisočake mesečno? Potencialno je zaradi tega močno podvržen vsem bolj ali manj mamljivim ponudbam iz okolice. Ne govorimo o tem, da bi morali predsednik vlade in izvoljeni predstavniki prejemati astronomski zneski (kot na primer v Italiji), dejstvo pa je, da si premier za odgovorno funkcijo, institucionalno pomembnost in medijsko izpostavljenost zasluži le

Kratke

Festival uličnega gledališča Ana Desetnica v Novi Gorici

Po lanskem velikem uspehu z gostujočim argentinskim zračnim spektakлом Voala' Slovensko narodno gledališče Nova Gorica ima tudi letos ob koncu sezone v gosteh 14. mednarodni festival uličnega gledališča Ana Desetnica. Prva predstava je bila v sredo, 29. 6., pred glavnim vhodom SNG Nova Gorica. Nastopil je Cirque Deco (Circo Vertigo, Italija). Ulični cirkus Cirque Deco je prikazal srečanje med sodobnostjo in tradicijo novega cirkusa. Predstava sledi tradiciji kakovosti in vzdušja tradicionalnega cirkusa, od belega klovna do eksotičnih točk, in je iskren poklon žanru ter praznovanje ženske populnosti. Predstava med cirkusom in vodvilom prekinjajo klovneske osebe, eterični in sanjski liki, v manri cirkusa prejšnjega stoletja. Nastala je kot končna produkcija 16 energičnih atletskih in akrobatskih študentov profesionalne cirkuske šole Vertigo iz Milana.

Program ostalih festivalskih dni

Sobota, 2. 7., ob 10.30; stopnice pred Goriško knjižnico Franceta Bevka: Zlati osel (Gledališče Ane Monroe, Slovenija); 35' ulična predstava

Zgodbu pripoveduje o antičnem popotniku, ki ga je pustolovski duh gnal v daljno Tesalijo. A požirek čarobnega napoja, ki ga spremeni v osla, spremeni tudi njegov pohod v eno najbolj razburljivih dogodivščin. Predstava sloni na literarni predlogi antičnega romana Metamorfoze ali Zlati osel rimskega pisatelja Apuleja. Režiral jo je Craig Weston.

Nedelja, 3. 7., ob 21.00; ploščad med SNG Nova Gorica in Goriško knjižnico Franceta Bevka: Glasbena skrinjica (Los Fandangos, Španija); 40' ulična predstava

Glasbena skrinjica je predstava o ulični beračici Lulu, ki svojo stanovanjsko pričoliko spremeni v velikansko glasbeno skrinjico, sama pa postane lepa balerina. Njeno preobrazbo in potovanja v različna obdobja življenja spremi posrečena kombinacija zatikanj, bleščeci kostumov in posebnih efektov, ki ne bodo le navdušili gledalcev, ampak se bodo dotaknili tudi njihovih src.

Nedelja, 10. 7., ob 19.00; ploščad med SNG Nova Gorica in Goriško knjižnico Franceta Bevka: Exodo (Teatro taller de Colombia, Kolumbija); 60' ulična predstava

Predstava je vrhunsko vizualno doživetje, z živimi akcijami in slikami, magičnimi in poetičnimi. Prizori skupine in posameznikov se prepletajo in tekoči nit predstave, polno drame, plesne glasbe in hodulj, a obenem vabijo občinstvo k razmisliku o kolumbijski sedanosti. Exodo je kolektivna drama o prisilni selitvi pregnancy, ki so prisiljeni poiskati zatočišče v oddaljenih krajih, teh, ki morajo na pot, da si rešijo boljšo prihodnost, drugačno od lakote ali vojne. Ti ljudje živijo in umirajo v bolečini in negotovosti, polni domotožja. So pohodniki, ki venomer prihajajo in odhajajo, padajo in vedno znova vstajajo. So preživeli na begu od smrti, ki jih zaležejo za vsakim vogalom domače dežele. Ogled vseh predstav je brezplačen.

Slovenski evropski parlamentarci ob 20. obletnici samostojnosti RS

Poslanke in poslanci Evropskega parlamenta iz Slovenije državljanom v državljanom Slovenije čestitamo ob 20. obletnici razglasitve samostojnosti RS. Dve desetletji samostojnosti, uspešno zaključena projekta vstopa Slovenije v EU in NATO, predsedovanja Varnostnemu svetu OZN, Svetu EU in Svetu Evropi, vstopa v evropsko in schengensko območje ter članstvo v OECD nas spodbujajo, povezujojo in zavezujejo v spoznanje, da lahko Slovenija v prihodnje doseže še več. Prihodnost Europe, Evropske unije in naša prihodnost v njej zahtevajo medsebojno spoštovanje, dialog in sodelovanje.

Vseh sedem poslank in poslanec želimo tudi v imenu naših političnih skupin po najboljših močeh prispeti k razvoju in napredku EU, vseh njenih članic, kandidatik in prihodnjih kandidatik ter k blagostanju državljan in državljanov. Okrepiti in širiti želimo zaupanje v sposobnost, zrelost in odločenost naše družbe, da išče rešitve in jih skupaj uresničuje v dobro Slovenije in Evropske unije.

Izkrene čestitke ob dnevu državnosti!

Slovenske poslanke in poslanci v Evropskem parlamentu: Tanja Fajon, mag (S&D), dr. Romana Jordan Cizelj (ELS), Jelko Kacin (ALDE), Mojca Kleva, mag (S&D), Alojz Peterle (ELS), Ivo Vajgl (ALDE), dr. Milan Zver (ELS).

Urnik brezplačnih strokovnih vodstev po zbirkah Goriškega muzeja

Obveščamo vas, da bodo strokovna vodstva po zbirkah Goriškega muzeja potekala v nedeljo, 26. junija 2011, na gradu Dobrovo ob 15. uri. Strokovna vodstva so brezplačna, obiskovalci morajo poravnati le vstopnino (2 evra za odrasle in 1 evro za otroke, dijake in študente).

Primerjava med plačami predsednika vlade in državnih menedžerjev			
	Bruto plača v evrih v letu 2010	Neto plača v evrih v letu 2010	Razmerje bruto plače glede na predsednika vlade
Borut Pahor - predsednik vlade	72.260,84	37.415,02	/
Mateja Duhovnik - Dars	122.492	/	+ 69,4 %
Božo Jašovič - NLB	166.829	/	+ 130,7 %
Matjaž Kovačič - NKBM	182.667,11	83.160,58	+ 152,6 %
Matjaž Rakovec - Zavarovalnica Triglav	165.880	67.838	+ 129,4 %

Vir: letna poročila, urad predsednika vlade RS

taja "njena" agencija še nekaj mesecev: najprej lani jeseni, ko je Radičeva odstavljala vodstvo Termoelektrarne Šoštanj z direktorjem Urošem Rotnikom na čelu. Kljub temu da gre za isto koalicijo, sta AUKN in ministrica

Duhovnikova še vedno trmoglavilo noče unovčiti bančnih garancij SCT-ja za poplačilo nekaterih podizjalcev na pomurski avtocesti, ki so svoje delo sicer opravili, a jih Zidar ni plačal. Unovčitev bančnih garancij in Duhovnikova še vedno trmoglavilo noče unovčiti bančnih garancij SCT-ja za poplačilo nekaterih podizjalcev na pomurski avtocesti, ki so svoje delo sicer opravili, a jih Zidar ni plačal. Unovčitev bančnih garancij in Duhovnikova š

Nekdanji osvajalec Slovenije vse bolj tone

Dolgo slovo Pierpaola Ceranija

To, da Radenske na ameriških trgih zlepa ne bo, je bilo jasno že dalj časa. Govorimo seveda o bizarni oblubi, ki jo je poleti leta 2009 pred mediji izustil goriški podjetnik Pierpaolo Cerani, ko je z odmevno medijsko kampanjo stopil na slovenski trg. Goričan je svojo "puštolovščino" v slovenskem gospodarstvu sklenil po hitrem postopku, danes pa se nad njim zgrinjajo novi črni oblaki, ki bi lahko pomenili konec njegove podjetniške kariere in bi na cesto lahko spravili 120 ljudi. Zgodba o njegovem navideznom vzponu in zelo bolečem padcu pa skriva številne temne plati, ki grejo vse od luksemburške davčne oaze do spornih poslov, ki so nastali na pogorišču Pivovarne Laško in zaradi katerih ima danes status preiskovanca na tržaškem sodišču.

Z vodo v grlu je Cerani odstopil
Sedež Ceranijevega imperija v Trstu je v industrijski coni na ulici Flavia 124. Tam imajo sedež številnih podjetij, ki so živiljenjski prostor našla v področju farmacevtski družine Laboratori Biomedicinali Diaco Spa. Tam domuje tudi podjetje Iniziative generali 96 spa, trojanski konj, s katerim je Cerani ob propadu Pivovarne Laško poskušal vstopiti v visoke ljubljanske gospodarske sfere. Danes je od vseh velikih načrtov, ki jih je imel goriški podjetnik, ostala velika finančna luknja, za katero ni jasno, ali jo bo sploh mogoče pokriti. Javni tožilec Federico Frezza je namreč že v lanskem decembri predlagal stecaj matične družbe "Laboratori biomedicinali Diaco spa". Bilanca podjetja, ki jo je takrat predstavil Frezza, je bila katastrofalna: celotna skupina Diaco je bila pri bankah zadolžena v višini 20,9 milijona evrov, poslovna izguba pa je znašala 6,5 milijona evrov. Usoda Ceranijevega imperija in

najkasneje do 20. julija. 23. junija je medtem nepričakovano z žalostnega vrtljaka stopil glavni igralec, Pierpaolo Cerani. Šlo naj bi za osebno odločitev, s katero se je Cerani odrekel vsem menedžerskim funkcijam. Ohranil je le mestno v upravnih odborih družb družine Diaco.

Kam vse sega podjetje Diaco?
To pa, realno gledano, ne pomeni nič konkretnega. Upravljanje in lastništvo skupine Diaco je zavito v tančico skrivnosti, ki jo je nemogoče razkriti. V času ustavljanja svojega imperija je namreč Cerani šel krepko izven samega krajevnega območja. Formalni lastniki celotne galaksije so po zadnjih razpoložljivih podatkih, ki se nanašajo na lansko leto, v Luksemburgu. Gre za eno od najbolj priljubljenih davčnih oaz, v katerih se identiteta podjetij in njihovih lastnikov lahko izvrstno skriva. Čeprav je Cerani v času, ko je še držal niti v svojih rokah, trdil, da je za luksemburškimi podjetji on sam, se je okoli njih sukoš še nekaj drugih podjetij in ljudi. Pa poglejmo. Večina hčerinskih podjetij družine

stodvajsetih zaposlenih je odvysna od dobrohotnosti upnikov: družba je prvo strategijo reševanja predstavila že aprila, a so jo banke zavrnile. Ceraniju so dale še drugo možnost: upniki morajo po novem dobiti na mizo novo strategijo za ponovni zagon dejavnosti in za vračanje dolgov

Diaco je bilo nastanjenih na istem naslovu kot matično, nekatera pa so tudi v Bolgariji, v Beljaku ali celo na Ceranijevem uradnem domačem naslovu Kolpingasse 18 v Celovcu. Matična družba Diaco je v 100 % lasti družbe Diaco je v 100 % lasti družbe Iniziative generali 96. Ozadje te družbe pa je manj jasno: enoodstotni delež je v rokah zasebnika Giuliana Roggera (ki je bil nekaj časa tudi nadzornik v Infond holdingu, nekdanjem največjem delničarju v Pivovarni Laško), 99 odstotkov družbe pa je v lasti Diacolux international s. a. s sedežem v Luksembur-

gu. Upravljalec omenjene družbe je inženir Luca Simona, menda švicarski državljan. Uradnih podatkov o lastništvu Diacoluxa si ni mogoče pridobiti. Lahko pa iz javno dostopnih virov (že spet govorimo o lanskem letu) ugotovimo še nekaj zanimivih povezav, ki imajo za skupni imenovalec širši javnosti neznanega podjetnika Marca Van Hoeka (menda Nizozemca), ki se v Trstu ni nikoli javno pojavit. Podjetje Diacolux se je pred dve maletoma selilo z avenije Charlesa De Gaula 2 v prostore na Rue Nassau 16 (vse v Luksemburgu). Na skupščini, na kateri so odobrili selitev podjetja, so v upravnem odboru imenovali tudi Van Hoeka in družbo Director S. a. r. l., za katero stoji sam Van Hoek in ki ima sedež prav tako na Rue Nassau 16. Na isti skupščini so bili računovodski posli Diacoluxa dodeljeni družbi Luxfiducia: tudi ta družba ima sedež na Rue Nassau 16 in tudi to družbo vodi Marc van Hoek. Vprašanje, ki se pri tem postavlja, je torej to, kakšna je dejanska vloga podjetnika Van Hoeka pri družbi Diacolux, lastnici celotne

tržaške "družine" Diaco? Osnovna dejavnost Van Hoeka je namreč po informacijah, dostopnih na spletu, predelovanje smeti v vire obnovljive energije pri družbi TransGreen Energy s sedežem v Detroitu. Gre torej za dejavnost, ki nima veliko skupnega s farmaceutsko industrijo, s katero se ukvarjajo pri Diacu.

Preiskava zaradi slovenskih poslov

Težave družbe Diaco, ki bi lahko po 20. juliju dokončno zaprla proizvodnjo, pa niso edine, s katerimi se mora danes ukvarjati Pierpaolo Cerani. Lansko jesen je namreč proti njemu javni tožilec Frezza sprožil še eno preiskavo, v kateri mu očita nezakonito prilastitev 1,15 milijona evrov iz blagajne slovenske družbe Kolonel. Okvir zgodbe lahko razumemo iz letnega poročila družbe Kolonel za leto 2009, kjer uprava uvršča Ceranijevo milijonsko luknjo kot kratkoročno poslovno terjatev. Iz letnega poročila lahko še razberemo, da je Cerani v funkciji direktorja družbe Kolonel d. d. dne 11. 9. 2009 odkupil 10 % delnic družbe Iniziative generali 96, za katero je stal spet sam Cerani, in za ta nakup iz Kolonelove blagajne prenesel v Trst 1,15 milijona evrov. Uprava še ugotavlja, da je bil nakup izveden brez soglasja nadzornega sveta in da je zato to pogodba nična. Od Ceranija še zahtevalo vraciilo zneska z obrestmi. Skratka očitajo mu, da si je po zaslugu dvojne direktorske funkcije prenesel milijon evrov iz Ljubljane v Trst. Ceranijev odvetnik je zarikal vse obtožbe, češ da je šlo za korektno kupnjo, s katero so se strinjali vsi Kolonelovi

delničarji.

Mimo sodnega epiloga, na katerega bomo morali še počakati, vsekakor zelo bode v ocenjevanju predstavila že aprila, a so jo banke zavrnile. Ceraniju so dale še drugo možnost: upniki morajo po novem dobiti na mizo novo strategijo za ponovni zagon dejavnosti in za vračanje dolgov

lada General Emerging markets (3,5 milijarde dolarjev kapitala). Tudi iz tega ni bilo nič. Cerani je potem januarja 2010, le dobre tri mesece po sporni transakciji na relaciji Kolonel – Iniziative generali 96, za katero je danes preiskovan, izginil iz slovenskega gospodarstva. Njegov odhod je bil neopazen. Opazila ga je samo nova uprava, ko je sestavljala bilanco in ugotovila nepričakovane luknje.

Stari grehi, ki so zastarali

Cerani pa ni nov v sodnih težavah. Pred roko pravice se je za last rešil že leta 1999. Šlo je za stare grehe iz osemdesetih let prejšnjega stoletja. Ceranija so s sodelavci takrat obtožili davčne utaje, goljufije in sodelovanja v kriminalni združbi. Obtožnica jim je očitala, da so preko fiktivnih družb umetno napihovali cene mehanskih strojev ter da so si pri teh poslih protipravno pridobili nepovratna sredstva, ki jih je delila dežela FJK. Postopek je začel teči leta 1985. Po prvostopenjski razsodbi, do katere je prišlo šele leta 1997 in je bila oprostilna, se je javni tožilec pritožil. Prizivno sodišče je 13. maja 1999 postavilo na glavo prvostopenjsko ugotovitev: za obtožbe goljufije in davčne utaje je sicer že nastopil zastaralni rok, obtožbo vodenja kriminalne združbe za Ceranija pa je prizivno sodišče v Trstu potrdilo: obsodili so ga na dve leti zapora pogojno. Obsodba, ki jo je izreklo prizivno sodišče, ni postala pravnomočna, ker je le nekaj mescev za tem nastopila zastaralna doba za očitano kaznivo dejanje. Kasacijsko sodišče je 25. maja 2000 samo ugotovilo zastaranje kaznivega dejanja in tako rešilo Ceranija pred obsodbo.

Andrej Černic

Nepravo potrdilo o nekaznovanosti

Ko so se slovenski mediji ob Ceranijevem prihodu v Slovenijo razpisali o njegovi preteklosti, je goriški podjetnik vložil proti Dnevniku in Kanalu A tožbo zaradi blatenja časti in dobrega imena. Da bi dokazal svojo čisto preteklost, je kot prilog tožbi predložil tudi kopijo potrdila o nekaznovanju, iz katerega izhaja, da je nekaznovan. Dejansko pa lahko ugotovimo, da je potrdilo, ki ga je Cerani predložil, nepopolno. Gre nameč za t. i. potrdilo o nekaznovanosti za administrativno uporabo. V ta dokument se ne zapisujejo vse obsodbe: ni prekrškov, ki se kaznujejo samo z denarno kaznijo, ni obsodb do dveh let pogojno, ni sodnih pogoditev in manjših prekrškov. In spomnimo, da je bil Cerani leta 1999 na prizivnem sodišču v Trstu obsojen prav na dve leti pogojne kazni, ki je vsekakor pred pravnomočnostjo zastarala.

seveda za zabavno pogruntačiščino, ki ji nihče ni verjel. Cerani dejansko nikoli ni imel dostopa do velike Pivovarne Laško, ker se je lastnišča nit Kolonela prej pretrgal. Cerani je najprej še obljubljal, da bo v Slovenijo prinesel 200 milijonov evrov svežega kapitala iz ZDA preko zasebnega sko

lo prizivno sodišče, ni postala pravnomočna, ker je le nekaj mescev za tem nastopila zastaralna doba za očitano kaznivo dejanje. Kasacijsko sodišče je 25. maja 2000 samo ugotovilo zastaranje kaznivega dejanja in tako rešilo Ceranija pred obsodbo.

Potovanje v Rim bo vsem ostalo v lepem spominu, saj so pevci preživeli nepozabne trenutke skupaj z dirigentom in prijatelji, ki so se jim pridružili. Vreme je bilo naklonjeno in zato je tudi obisk mesta in njegovih zanimivosti potekal po programu, ki ga je natančno izdelal član zobra Marko Aucin; on je tudi poskrbel za bivanje v hotelu in večernji v prijazni restavraciji svojih znancev.

Teden kasneje so pevci spet zapeli doma, in to na tradicionalni slovesnosti ob prazniku sv. Janeza.

Sproščajoč izlet v večnem mestu MePZ Lojze Bratuž je pel v Rimu in doma

Slavonstva akademija, s katero je mešani pevski zbor Lojze Bratuž proslavil 60. obletnico delovanja, je bila prav gotovo višek letosnje pevske sezone. S tem pa goriški pevci niso še končali dela pred poletnim počitkom, saj so imeli še nekatere snemanja, med 17. in 19. ju-

njem pa so bili v Rimu. Med tridnevnim bivanjem v italijanski prestolnici so si člani zobra ogledali bogate zanimivosti večnega mesta. Med obiskom znamenitih bazilik seveda ni manjkalo priložnosti za improvizirane nastope. Ob zvezkih Rachmaninovih Bogorodice Deva v cerkvi sv. Vincencija in Anastazija na trgu Trevi in Čajkovskega

sprejel. V soboto zvečer je daroval predpraznično nedeljsko mašo v mogočni baročni cerkvi Jezusa, v kateri je tudi grob sv. Ignacija Lojolskega. Pod vodstvom dirigenta Bogdana Kralja je zbor spremljal bogoslužje z Slovensko mašo na čast sv. Cirilu in Metodu in drugimi skladbami iz slovanske in slovenske nabožne zakladnice. neza Krstnika v župnijski cerkvi sv. Ivana v Gorici. Letos je bilo tu še bolj slovesno, saj so se goriški verniki spomnili 65-letnice mašniškega posvečenja msgr. Cvetka Žbogarja. Sv. maši je sledila družabnost v prijetnem okolju cerkvenega vrta v družbi priateljev in pevcev, ki so seveda obogatili poletni večer z izborom pesmi iz ljudske zakladnice.

Nova pridobitev Skupine KB1909

Družba Emilpack ISCA S.r.l.

Družba Cogeco S. p. A., iz Skupine KB1909, je podpisala končni dogovor za nakup podjetja Emilpack ISCA S. r. l. iz Bologni, ki je eno izmed vodilnih proizvajalcev kavnih blazinic in kapsul v Italiji. Z nedavnim podpisom pogodbe je Cogeco S. p. A. pridobila 80% delež podjetja Emilpack ISCA S. r. l.. V torem, 28. 6. 2011, je bil

predviden še prevzem 20% deleža, tako da bo Cogeco S. p. A. v celoti (100%) prevzela lastništvo bolonjskega podjetja. Skupna vrednost posla znaša 2.000.000 evrov. Družba Emilpack ISCA S. r. l. sedem v Bologni ima 60 zaposlenih; predvideni prihodki za leto 2011 znašajo 8 milijono evrov. Za Skupino Cogeco pričakuje-

mo, da bodo konsolidirani prihodki znašali 70 milijonov evrov, EBITDA marža pa 4,1 milijona.

V Skupini Cogeco, ki trži surove kavo na italijanskem in mednarodnem trgu, delujejo še pražarni Vidiz & Kessler S. r. l. in Kavaimpeks d. o. o. ter družbi Grimaldi S. p. A. in C. S. Macchine per il caffè S. r. l., ki proizvajata in tržita aparate za kuhanje kave. Več informacij: Emilpack ISCA S. r. l. - www.emilpackiscsa.it, Cogeco S. p. A. - www.cogeco.it

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@novglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@novglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@novglas.it

www.novglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPRONA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglasovalna agencija Tmedia, ul. Malač 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaposijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

FC

IS

Izdajatelje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torem, 28. juniju, ob 14. uri.

Cloveka je dandanes vse manj ... vsepovsod. Vse se dogaja zgolj po nekih predpisih, po umetnih scenarijih, napisanih za ljudi, ki imajo masko na obrazu in zakrnelo srce. Zato mi ni veliko do proslav, predstavitev, srečanje, vse se mi zdijo brez duše, brez pristnosti in predvsem brez tiste odkrite, prisršne človečnosti, ki bi jo mi vsi še tako potrebovali. Zadnjič pa je bilo drugače. Po dolgem času sem spet občutila tisto odkrito človečnost, ki jo tako pogrešam, in prav zato začutila potrebo, da spravim dragocene vtise na papir, čeprav se o nekaterih stvareh ne piše v člankih, ker po splošnem mnenju niso pomembne. Vsa tako pomembne niso kot politično in kulturno dogajanje in ekonomsko nihanja. Da, le-ta so pravzaprav danes tisto, kar nam kroji čas in čustva. Meni pa so majhne stvari in skriti občutki veliko. To, kar doživljjam s srcem, je pomembnejše od besed. Medčloveški odnosi namreč gradijo družbo in ... svet. In naše počutje.

Lani, v začetku jeseni, nas je prezgodaj zapustila priateljica in sodelavka, znana kulturna delavka, zaposlena na slovenskem sedežu RAI, meni blizu zaradi toliko let sodelovanja, priateljstva in skupnega dela. Sorodniki so medtem dokončali manjše stanovanje, ki ga je pokojna kupila v Trstu, z željo, da bi tam živel in se shajala s priateljicami. Sami žal ni uspelo niti do konca vsega prepleskati in opremiti, sestre in nečaki pa so s skupnimi močmi

Clovečnost še obstaja

Trenutki

bivalne prostore uredili tako, kot je o njih sama sanjala. Ko je bilo vse nared, so se odločili, da považajo na prigrizek njene priatelje, tako kot bi verjetno samo storila.

Večer je bil preprost, neformalen, lično podstrešno stanovanje nas je pričakalo polno svetlobe, z vso gostoljubnostjo pravega doma. Kar je bilo na mizah, je bilo izbrano z ljubeznijo, s skrbjo, z željo, da bi vsi občutili, kako so gostitelji veseli, da smo si vzeli čas in prišli. Toplo mi je bilo pri srcu, ko so mi ponudili "njen" štrudelj in ko so po njenih receptih pravili še druge, preproste in dobre jedi. Nobenih odvečnih besed ni bilo, nobenih govorov, nobenih zahval, ki jih ni treba, samo objemi, samo pogledi, samo albumi s slikami nekje v koticah in njene podobe na stenah. Mirjam je bila prisotna ves čas, povsod, pravzaprav nas je gostila ona, v stanovanju, ki je bilo opremljeno, kot je to sama hotela, med tistimi mizami in slikami v okvirih, ki so govorile o življenju in ljubezni ter o trenutkih sreče. Da, ona je namreč

znašla biti srečna in žalostna, kot znajo biti samo otroci in ljude brez maske. Tisti nasmeh na belo preleskani steni, tista majhna postava v kavbojkah, tiste živahne, zvezave oči so nam govorili, kako zelo pomembno in lepo je, da smo prišli.

Mirjam Koren

Pogled na teniška igrišča

V dobrem in slabem v ospredju Gajina dekleta

Vzporedno s šolskim letom se je pri nas končala tudi ligaška teniška sezona, ki trajala približno dva meseca. Športno združenje Gaja, edino slovensko društvo, ki načrtno goji to fascinantno panogo, sta v članskih prvenstvih tudi letos uspešno zastopali ženska in moška vrsta. Dekleta, ki so zadnja leta klubski parandni konj, so se v državnih ligah prebolele vse do play-offa za vrnitev v ugledno A2, v kateri so že nastopale pred dvema sezonomama. Fantje pa so s pomljeno igralsko zasedbo dosegli povsem miren obstanek v deželnih C ligah z uvrstitevijo v sredini lestvice.

Pozornost je bila, kot rečeno, skoraj v celoti

tako da so avtomatično izpadle z nadaljnega tekmovanja. Sklep društvenega odbora ni mogel mimo kar tako, vendar smo se v individualnih športih, kot sta tenis in namizni tenis, na take odločitve v letih že navadili. Z vidika Športne etike je sicer korak vprašljiv: kaj bi se na primer zgodilo, ko bi se v ostalih športih, o katerih redno poročamo, vodstva ekip množično odločala, da se ne odpravijo na gostovanja, če so mnjenja, da so le-ta predraga oziroma da na njih nimajo možnosti za zmago? Tu nikogar ne obsojamo, vendar taki razpleti športnika presenečajo.

Kakorkoli že obračun prvenstva

no presenetili s tem, da sta vzdržali visoko raven drugoligaškega prvenstva in prispevali nekaj točk. Žal se je ob koncu prvenstva javno izvedelo, da je sosednje društvo Tennis Club Triestino, ki ima svoja igrišča ravno tako na Padričah, izmaznilo Gaj obetavni petnajstletnici z obljubo boljših vadbenih in tekmovalnih razmer. Ob grenkobi, da je naše društvo izgubilo formirani tenisačici, v vzgojo katerih je veliko vložilo, se zdaj namreč odpira tudi vprašanje obstoja Gajine ženske članske ekipe kot kolektiva v prihodnjih sezонаh, vsaj na takov visoki tekmovalni ravni.

Dokaj dobro in korektno so svoje prvenstvo odigrali tudi fantje dejansko v prvi sezoni brez bratov Aleša in Boruta Plesničarja, ki sta se preselila za pisanlo mizo in postala športni vodji teniškega odseka. Z mešanico izkušenih tržaških igralcev in nekaterih obetavnih mladincev so bili gajevci v medpokrajinskem delu lige kar nekaj časa ne-premagani celo v boju za uvrstitev v

končnico za napredovanje, v zadnjih krogih pa so le prevladale boljše ekipe in naši so se morali zadovoljiti z mirnim obstankom. Leto pa je bilo v vsakem primeru uspešno, tudi za Gajin naraščaj, ki v urejenih razmerah pridno vadi in se kali na padriških peščenih igriščih.

HC

Carlotta Orlando,
trener Anej Morel,
Nicoletta Furlan
in Paola Cigui

gajevk je bil povsem pozitiven tudi zato, ker so na nekaterih tekma prevelikih stroškov – ki bi se prihodnje leto še stopnjevali, v primeru da bi punce naposlед napredovali – odpovedala. Predstavnice gropajsko – padriškega društva se preprosto niso podale na prvo polfinalno tekmo play-offa v Rim na igrišča društva Eur-

ov. Končnico za napredovanje, v zadnjih krogih pa so le prevladale boljše ekipe in naši so se morali zadovoljiti z mirnim obstankom. Leto pa je bilo v vsakem primeru uspešno, tudi za Gajin naraščaj, ki v urejenih razmerah pridno vadi in se kali na padriških peščenih igriščih.

HC

Niti meni, ki se sploh nisem počutila nelagodno, ker razen kavbojk in telovadnih copat nimam kaj oblec. Saj dobro vem, da bi tudi Mirjam prišla v kavbojkah. Res nam ni bilo težko, niti tistim, ki so pripravili z vlakom in prespalni v Trstu. Pot in vse ostalo so poplačali objemi in

toplina ter občutek, da smo bili spet enkrat ljudje, ne glede na službo, status, brez govorov in laži. Ljudje, ki so se zbrali zaradi človeka, priatelja. Ljudje, ki so skupaj dvignili čaše, z občutkom, da bližina pomaga, zdravi in lepša življenje.

Hvala za tisti večer, hvala za človečnost in za občutek, da smo nekateri, kljub veleblagovnicam in naglici, ki nas skušajo ugonobiti, po srcu ostali vendarle ljudje. Znamo namreč še najti čas za to, da uresničimo sanje, pa čeprav sploh niso naše sanje, saj so vsake sanje lepe in vsak objem je dragocen.

Suzi Pertot

sKultura 2001 Kiparsko srečanje Mladi umetniki v Štandrežu

O d 20. do 25. junija je v lepem župnijskem parku v Štandrežu potekalo v organizaciji društva sKultura 2001 mladinsko kiparsko

srečanje. S šole mozaika iz Spilimberga, ki sodeluje z Akademijo za likovno umetnost in oblikovanje iz Ljubljane, je tokrat prišlo šest mladih umetnikov; med njimi jih je pet - iz Rima, Turina, Reggia Emilie ter furlanskih vasi San Giovanni al Natisone in Monte-

reale Valcellina - pravkar končalo solo v Spilimbergu; ena, po rodu iz Rusije, pa je na študijskem izpopolnjevanju v omenjeni šoli. V Štandrežu so v prijetni družbi in ob logisti-

ne. Spomenik - sestavljal naj bi ga tudi ikonografske podobe zavetnikov Evrope, svetih Benedikta, Cirila in Metoda - naj bi bil postavljen na mejnem prehodu Štandrež-Vrtobja naslednje leto.

grafsko. Seveda gre za roman s srečnim koncem, saj naratorka v tem mučnem in ljubečem izpravevanju, (pre) vrednotenju vse bolj sestopa k sebi sami, se vse bolj zliva s svojo podobo, postaja vse bolj celovita, čeprav nikdar ulovljiva, ne bralcu ne sebi, saj uspe prestopiti nevidne meje časa, kjer ni več prej in potem, kljub temu pa v tem sedanjem času, v katerem se srečujejo vsi časi, je v vsej polnosti, in v tej njeni sedanji podobi obsevajo vse podobe. Še najbolj očetova, za katere se je zdele, da jo zaman in mukoma priključuje kot zagotovilo svoje eksistence, svoje podobe in svoje želje.

Prek očetove smrti se Štromarjeva vrača v predpodo, v razločnost, ki jo na intuitivni (mentalni, čustveni, čutni, duhovni) ravni uspe skozi smrt oživiti v pulsiranju, v ekspresivni 'da' življenju, v polnost lastne podobe, ki postane "Rodna kot prisotna dolina zahvaljevanja". in se z zadnjim povedjo "Hvala ti, oče". Izteče v emanacijo ljubezni, v polni utrip eksistence. Ali kot pravi Petar Jevremović: "... na koncu se sleherina človeška radošč, dobrota in lepota meri ob smrti. V svetu končnih bitij ima status najvišje vrednosti lahko le to, kar kljubuje smrti".

Pogojno bi lahko govorili tudi o pikareskem, avanturističnem romanu, romanu poti in kroženja, ne sicer v prostorski dimenziji, pač pa časovno-psihološki, saj avtorici uspe začrtati pot od rojstva prek smrti v vinočno rojstvo, s čimer se umika od linearnosti, kronološkosti v cikličnosti, krožnosti, kar je imenitni ženski princip (kot ga uvidimo tudi v pesniški zbirki Miljane Cunta Za pol neba, na kar sem opozorila v zapisu Stvarjanje in odrešenje kot princip ženske biti, Nova revija, št. 339-341 str. 181). Neskončnost se tako vselej znova preverja v končnosti in v ozaveščanju usoči se duh, ki teži k pomiritvi in samouresničtvu, najlucidejne realizira.

Ines Cergol

9. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin

Mavhinjski trg spet prizorišče gledaliških predstav

I skrica, ki jo je na lepem trgu v Mavhinjah v letih '90 vžgala skupina gledaliških zanesenjakov, se po 18 letih še zmeraj živahno blesti. V torek, 18. junija, se je namreč v tej prijazni kraški vasici začel 9. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin, ki so ga klub težaval in birokratiski zapletnosti z nezmanjšanim zanosom pripravili požrtvovalni odborniki in člani Športno - kulturnega društva Cerovlje-Mavhinje. Že nekaj let društvu predse-

mavhinjski trg (marsikatero poklicno gledališče bi to zavidalo priediteljem!) in ima vsak večer na razpolago glasovalno polo. Vsački je med občinstvom tudi veliko otrok, ki pazljivo in z užitkom spremljajo program.

Slovesno odprtje festivala je bilo 21. junija. Prijeten poletni večer je, po oceni organizatorjev, prikljal na trg okrog dvesto gledalcev, med katerimi so bili ugledni gostje, ki so izrekli iskrene čestitke in voščila domačemu društvu za

občini Devin-Nabrežina, tržaški pokrajini, Slovenski prosveti iz Trsta, ZSKD, SSG, ki je letos prvič pristopilo k sodelovanju, Uradu Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Zadružni kraški banki in Primorsku dnevniku.

Po nekajletnem premoru so uvodne takte odigrali spet domači igralci, člani novoustanovljene **Otroške dramske skupine ŠKD Cerovlje-Mavhinje**, ki je nastala v sodelovanju s šolo Studio Art. Njen mentorja Mairim Cheber in Alen Kermac sta diplomanta te gledališke šole. Devetnajst otrok od 4. do 11. leta starosti je prikazalo igrico s poučno noto *Zrcalce Grigorja Viteza* v priredbi mentorjev, ki si sele nabirata izkušenj na strmi režijski poti in sta vsebino in besedilo prikrojila potrebam skupine. Pri tem je v dokaj razdrobljenem kolažu, v katerem se pojavljajo živalice iz različnih pravljič, manjkala jasna povezovalna nit, prevladoval pa je koreografski del ob bučni, prenatrpani glasbeni spremljavi, ki je bila mestoma sama sebi namen. Kljub temu pa so otroci ljubko posredovali gledalcem svojo razigrano radovost in z obuditvijo gledališke dejavnosti spet oživili odrski 'vir' v domačem društvu.

Sredo, 22. junija, so v barve pomlad obarvali mladi igralci skupine **Tamara Petaros Društva Finžgarjev dom**, ki so odigrali igrico Igor Dolenc, podpredsednik tržaške pokrajine, devinsko-nabrežinski župan Giorgio Ret, ki je naglasil pomen festivala, organizatorjem katerega je kot vselej občinska uprava z veseljem nudila vsestransko pomoč, Tjaša Švara, občinska odbornica za šolstvo, ki je poudarila poslanstvo festivala in trud, ki ga v prostovoljno delo vlagajo vsi oblikovalci te priedrite. Igor Tuta, novoizvoljeni predsednik ZSKD in od vsega začetka dejaven spremljevalec festivala, večkrat tudi kot član žirije, je podčrtal tudi vlogo festivala kot povezovalca Slovencev, ki živimo v Italiji, z rojaki v Avstriji in Madžarski. Deželni predsednik SSO Drago Štuka je omenil veliko bogastvo govorjene besede, ki se ob odrski izkušnji prenaša v življenjski vsakdan. Skupni gledališki ali pevski nastopi so nepozabni in potrebeni za rast posameznika in skupnosti. Pokrajinski predsednik SKGZ Ace Mermolja, dolgoletni udeleženec mavhinjskih večerov, je pa poudaril skupno last množičnih prireditev, kot sta ta festival in zborovska revija Primorska poje. Zaradi zadružnosti so pisne pozdrave in voščila poslali senatorka Tamara Blažina, deželní svetnik SSk Igor Gabrovec in devinsko-nabrežinski podžupan Massimo Romita. Organizatorji so se zahvalili vsem, ki so pomagali pri realizaciji festivala:

čim boljši potek festivala. Le-ta je nedvomno pomemben gledališki dogodek, ki vzpodbuja ljubiteljsko gledališko ustvarjanje in nudi priložnost, da se skupine predstavijo širšemu krogu gledalcev. Na povabilo napovedovalke Anje Colja so pred mikrofon stopili

Slovenski oder, ki deluje v Radiskem odu, je isti večer predstavil publiku delo *Malá princeška* Frances Hodgson Burnett. Uprizoritev je gledalec popeljala v minule čase, poudarjajoč zmeraj veljavne vrednote, kot so dobrota, darežljivost, nesebično prijateljstvo ... Režijo je podpisala Lučka Susić, ki je kot vselej posebno pozornost

namenila jasnemu govoru. Žal pa se je klub koreografskim korakom, ki jih je skupina igralk pod vodstvom Kim Furlan ubrala na glasbo Aljoše Saksida, celota izkazala v premalo dinamičnem zaporedju, čeprav so jo skušali učvrstiti nastopi Mitje Petarosa, Boštjana Petarosa in Tine Busan kot lepo vzgojene protagonistke Sare iz bogate družine in Marte Kravos kot služkinje Becky, ki se kot predstavnica 'nižjega sloja' izraža preprosto v sočnosti narečja. Pri predstavi seveda ne ostanejo neopazni kostumi in scenska poslikava Magde Samec na menjajočih se platinah.

Sredin večer se je končal v živahnih klepetavosti predstave *Ljubezenski stiki v butiki*, katere lahko besedilo je za skupino dijakov **Visafimegamplin nižje srednje šole Sv. Cirila in Metoda, Podružnice na Katinari**, tudi mestoma s hudočušnim prizvokom, ki je najbolj posrečeno izvenel iz ust Šivilje Martine alias Martine Badda, sestavila Vilma Purič in režijsko vodila igralce v tej gledališki avanturi.

Cetrtkov večer, 23. junija, so uvedli igralci **Mladinske dramske skupine ŠKD Igo Gruden**, za katere je Gregor Geč izbral zanimivo delo Marcela Acharda *Odkritorsčna lažnivka*. Žal nejasen režijski koncept in vsebinska razvlečenost sta zameglila kriminalno napetost in možne komične utrinke ter samo sporočilno noto predstave, ki je tako ostala nedorečena,

stjo obdarjene Melite Malalan in ob nenadomestljivi pomoči vseh sodelavcev, med katerimi je bila tudi Martina Feri, ki je poskrbela za glasbo, so varovanci VZS Mitja Čuk različnih starosti radostno, z otroško radovednostjo in naivnostjo prikazali *Musikol Miš maš*, v katerem sta se slovenski in italijanski jezik neobremenjeno prepletala. Veliko je bilo glasbe, pleša, petja, pa tudi nekaj govorjene

Prav dejaka-deda, pravega nerškega "dedca", ki poseda v kuhinji, medtem ko preganja družino na polje sadit repo, čeprav bi radi šli vsi na morje, je prepričljivo, s humorom poddarkom posebila Marija Kosar. Občinstvo je toplo zaploskalo tem sorokom, ki se na Madžarskem borijo za svoje pravice in tudijo gledališko dejavnostjo ohranjajo slovenski jezik, kulturo in narodno istovetnost.

Na odrup milim nehom je istega dne **dramski odsek PD Štandrež**, ki si je za to priložnost nadel šegavi vzdevki **Brezmejno gledališče vržot** popolnoma osvojil gledalce z oddiščno izvedeno vrtoglavo komedijo

Zrcalce Otroške dramske skupine ŠKD Cerovlje-Mavhinje

besede, ko so se nastopajoči posamiči predstavili publiki in povedali kako svojo značajko posebnost. Njihov kar dolgi nastop je publika obsula z radodarnim pleskanjem, ki je ledelo biti predvsem hvaležno priznanje vzgojiteljem za ves trud, napor in ljubezen, ki ga podarjajo svojim gojenecem.

Z njimi so na oder privršale zanikrne čarovnice in člani obubožanega cirkusa z neprizanesljivim ravnateljem. Kot v vsaki dobrati pravljici so bili hudobni krepko kaznovani. **Osnovnošolska skupina Slovenskega dramskega društva Jaka Štoka** je upravila igrico Ferija Lainčka *Čirenčaj in juha kokos pokos kvak kvak*. Priredila jo je in zrežiral Nicole Starc. Otroci v lepih kostumih Betty Starc so dokaj samozavestno odigrali svoje vloge, kljub enemu vskoku v zadnjem trenutku. Škoda pa, da jim njihova mentorica ni znala posredovati zadostne motiviranosti, da bi se razvile in s tem podarili igralci več sproščenosti in živosti.

Zadnja sta v petek stopila na oder Rdeča kapica in hudo volk, trepet poznanih pravljic in E-zopove basni o nedolžnem jagnjetu ob potoku. Volk je želel prav po pasje vdano in prijateljsko dokazati, da je postal priden, pohlevan in nič strašljiv. Igrico *Rdeča kapica po volkovo* sta spretno stekala Fabrizio Polojaz in Alenka Hrovatin. Na mavhinjskem odrusu pa kot *Lupus in fabula* nastopila Fabrizio Polojaz in Biserka

kljub prizadevanju Valentine Krebel, ki je kot oboženka Josefa Lanteray skušala vnesti v svoj lik čim več temperamenta in tako pozitivni prikaz.

V že skoraj nočnih urah četrtnega večera je na mavhinjskem trgu, pod oblačnim nebom, zablestela svojevrstna komedija *Harvey* ameriške avtorice Marry Chase, ki jo je pod natančno režijsko obdelavo Franca Žerjala suvereno prikazala **Dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana**. Enajst igralcev je v uigrani uglajenosti homogeno razvilo pravljivo zgodbo o prijaznem pijačku in njegovem begu iz realnosti ob prijateljevanju z velikim belim zajcem. Predstavo odlikujejo smotorno izbrani kostumi, glasba in realistična scenska obdelava, pri kateri pridejo do izraza tudi sugestivni utrinki 'senčnega gledališča'.

Mrzli, z burjo zaznamovani **petek, 24. junija**, je občinstvo pod Šotorom ogrela **Barvana klapa-Sklad Mitja Čuk**, nepogrešljiva gostja mavhinjskega festivala, ki jo sestavljajo gojenci VZS Mitja Čuk v sodelovanju s CEO-VZS Devin Nabrežina. V režiji neutrudljive s posebno močjo, temperamentalnostjo in požrtvovalno-

Rayja Cooneya *Zbeži od žene* v domiselnih režiji Jožeta Hrovata. Predstava je bila že nagrajena na regijskem srečanju ljubiteljskih skupin Severne Primorske in je uvrščena v finalni del 50. Linhartovega srečanja, ki bo jeseni v Postojni. Zelo dober tekst, filigranska obdelava likov, imenitna skupinska igra, hitro si slediči prizori, polni zasukov in zapletov, vizualna podoba z realistično sceno in lepo izbrani kostumi so priporomogli k temu, da je celota zadobila blišč in da so duhovite režiserje domislice doble pravi poudarek. Gledalci so ob predstavi, ki jih je spravljala v smeh, spoznali, da kopiranje laži in prevelika fantazija privedeta v slepo ulico, iz katere je pač treba najti izhod ...

V nedeljo, 26. junija, je **Tatjana Malalan** iz **Dramske skupine ŠKD Tabor** z Opčin zabavala gledalce in jim z ženskega zornega kota, s humorom prizvokom, nevsišivo ponudila v razmislki podobo sedanje družbe v primerjavi z nekdanjim obnašanjem in veljavnimi vrednotami ter vpogled v svet mladih, kjer nesporno kraljuje računalnik. Monokomedijo *Sezonjska razprodaja* je sama spisala, zrežirala in interpretala in vanjo zlila marsikaj, kar obtežuje žensko dušo.

V kar mrzlem nedeljskem večeru so na mavhinjskem trgu člani **Višješolske skupine SDD Jaka Štoka** uresničili svojo željo izpodobati dogodivščine iz šolskega življenja, v katerem se med najstniki plete marsikaj in se pojavljajo

Rdeča kapica po volkovo skupine Lupus in fabula

Torta za mamo št. 3. Besedilo o otrocih, ki so si omisili kuharški tečaj, da bi z izkupičkom kupili darilo mamici za rojstni dan, je tudi z duhovitimi, sicer uprizoritveno premalo izrabljenimi domislamicami napisala Lučka Susić, pri tem je vsakemu nastopajočemu odmerila primeren prostor. Otroci so gladko podajali svoje replike, žal pa jih je dokaj statični režijski pristop Manice Maver zaviral pri spontanem ustvarjalnem navduhu, ki je še posebno žuboreče silil na dan pri Boštjanu Petarosu - navihantom in iznajdljivem Tomazu.

Slovenski oder, ki deluje v Radiskem odu, je isti večer predstavil publiku delo *Malá princeška* Frances Hodgson Burnett. Uprizoritev je gledalec popeljala v minule čase, poudarjajoč zmeraj veljavne vrednote, kot so dobrota, darežljivost, nesebično prijateljstvo ... Režijo je podpisala Lučka Susić, ki je kot vselej posebno pozornost

cesar, ki sta s simpatijo in privlačnostjo omrežila občinstvo, posebno otroke. Ti so se zigrivimi pribombami vpletali v dogajanje. To sta nastopajoča radovoljno sprejemala in prisrčno izpeljala prizor, pri katerem se je zaiskrila Polojačova komedijantska žilica.

V soboto, 25. junija, so gledalce, zbrane na odru pod Šotorom, spravile v dobro voljo igralke gledališke skupine **Veseli pajdaši Zvezde Slovencev na Madžarskem**. V domačem narečju so uprizorili "grenko" komedijo Ladislava Kovca *Demo na mardje - Gremo na morje* v režiji Branka Pintariča, ki je tudi moške vloge (hote ali pa sili razmer?) dodelil igralкам.

prve ljubezenske klice, z uprizoritvijo šolske TV oddaje *Sveže novice iz Osmice* (razreda številka osem), ki jo je spisala Olga Pausič in zrežirala Nicole Starc. Kljub kar razgibanemu prikazu, ob večkrat sicer drdravo in pretih izgovorjenih replikah, se je vsebina razvelikla. V prostorih nekdanje šole si obiskovalci v vseh festivalskih dneh lahko ogledajo razstavo kamnitih izdelkov, prepojenih z ljubezni do domače kraske umetnosti, *Lepota v kamnu* Andrea Mervica, pod naslovom *Mikro makro* pa razstavljene fotografije Janka Kovaciča.

Iva Koršič

Množična publika na sobotnem večeru 25. junija